

Sandaros Seimas. Junkeriai Valdys Vokietiją. Rep. Žada "Suslapt". Jaunoji Birutė.

Sandaros Seimas jau nebetoli. Nors laikai ir blogi, bet atsivėlgiant į momento svarbumą, mes turime dėti pastangas, kad šis Seimas būtų skaitlingas; o kuomet jis bus skaitlingas, galima laukti ir teigiamų davinų. Pagaliau šis Seimas turės pažiūrėti toliau į priekį, negu kiti mūsų metiniai Seimai, nes kitas seimas įvyks tik už dviejų metų.

Kadangi po Sandaros seimo įvyks SLA. seimas ir daug sandariečių yra delegatais, tai turėtų atvykti pora dienų ankščiau ir dalyvauti Sandaros seime. Sandariečiai! Padarykite šį reikšmingu mūsų organizacijos istorijai.

Atsistatydinus Breuningo kabinetui, Vokietijoje, visas pasaulis atkreipė akis kur link Vokietijos politika pakryps. Iš karto buvo manyta, kad valdžia pateks fašistams ir prezidentas Hindenburgas pirmiausiai pasikvietė jų vadą Hitlerį. Tačiau, pasirodė, kad šie gaivalai moka tik rėkti, o ne dirbt rimtą valstybės darbą.

Netik kad hitlerininkams neteko Vokietijos vairo, bet net neįėjau nei į naujai suorganizuotą von Papan'o kabinetą. Naujasis kabinetas susideda veik išimtinai iš junkerių, Kaizerio šalininkų. Šis kabinetas bus prezidento kabinetas ir jį patvirtins pats prezidentas, vietoj reichstago. Ar jis skaitysis su konstitucijoje nurodytu patvarkymu, tuom tarpu nėra žinoma.

Nors S. V. respublikoniška vyriausybė ant žut but sten-gėsi įgyvendinti prohibiciją, bet blogieji laikai veda juos prie "suslaptimo", arba turės pasitraukti iš valdžios. Ponas Hooveris, kuris seniau nenorėjo nei kalbėti apie atmainymą prohibicijos akto, dabar rengia pasiūlymą Republikonų konvencijai, jį jam leistų kandidatuoti kaip "Wet Candidate".

Tai vienintelis respublikonams laimėti prezidento rinkimus budas.

Vasarai užėjus sustoję dainų ir lietuvių kalbos pamokos mūsų vaikų draugijėse. Pabaigoj gegužės mėnesio, Jaunoji Birutė, Chicago, turėjo lietuvių kalbos kontestą. Nors mokinimasis buvo nelengvas tačiau kairurie vaikučiai kalbos žinojimu galėtų konkuruoti ir su senaisiais.

Kontesto laimėtojai buvo keturi. Pirmoji dovana teko Genei Miščiukaitėi; antra Bennie Salemonavičiui; trečia — A. Januliu, o ketvirta Jie-vai Petkunaitėi.

Mūsų nuomone, tie vaikučiai kurie deda pastangas pramokti lietuvių kalbos, verti pažymėti visuose mūsų laikraščiuose. Tegul kiti seka jų pavyzdį.

Provincijos teatras

Ukmergė. Pastaruoju metu pradėjo veiklumą rodyti vietinis vaidintojų mėgėjų būrelis. Neseniai jis kino "Lyros" salėj gausiai susirinkusiai publikai vaidino jau antrą kartą iš eilės "Intelligentus" komediją. Žiurovams ji labai patiko.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

METAI XVIV

3236 SO. HALSTED STREET

Penktadienis, Birželio-June 3 d., 1932 m.

KAINA 5 CENTAI

No. 23

Vokietijoje Dideja Kaizerio Įtaka

Rusija Bijo Japonijos Užpuolimo

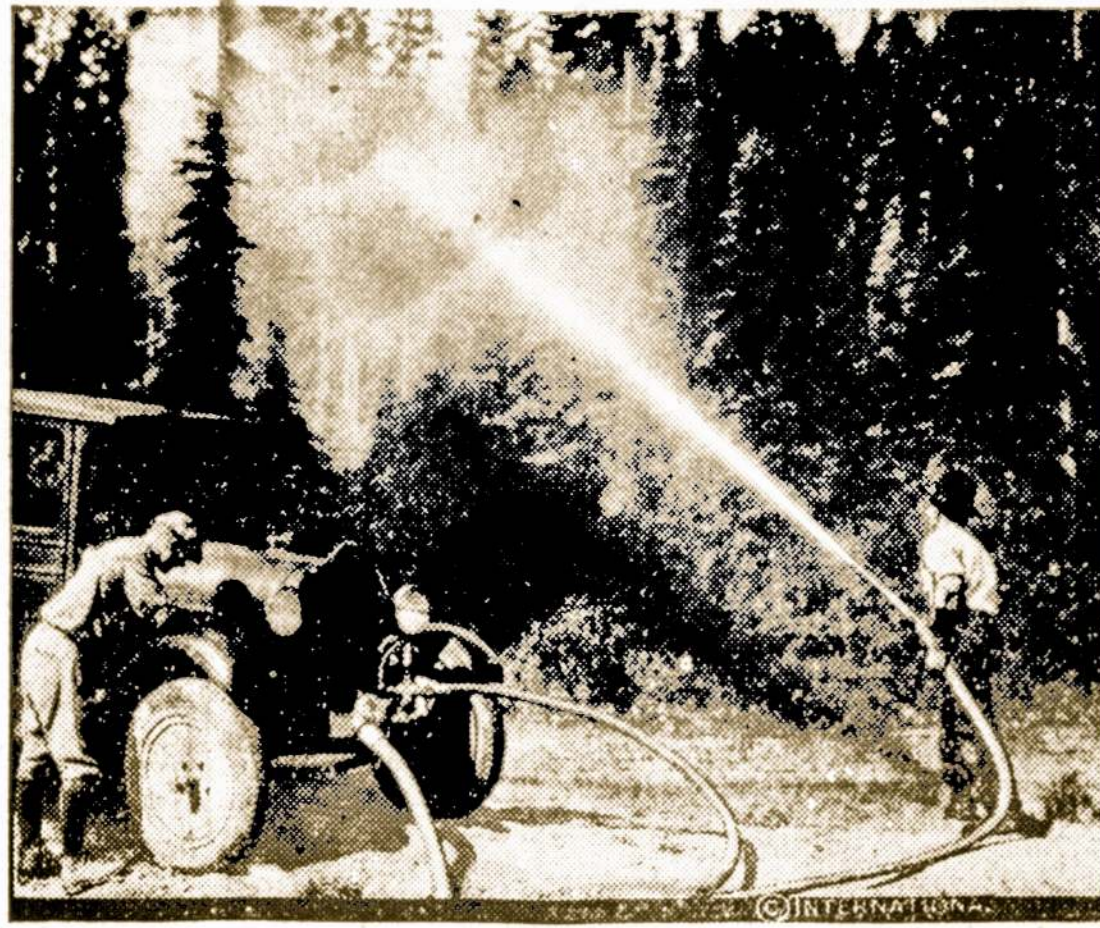
SOVIETŲ SPAUDA PAREIŠKĖ, KAD RUSIJA YRA PASIRENGUS ATMUSTI BILĖ KOKI JAPONIJOS PUOLIMĄ

Maskva. Sovietų oficiozas, "Isvestia", savo vedamajam pareiškė, kad Japonijos militaristiškai imperialistai rimtai rengiasi užpulti Siberiją ir apkarpyti Rusijos žemes.

To laikraščio nuomone, Rusija laikantis kuo taikingiausios politikos, Japonijos link. Bet jeigu pastaroji tą taikingą Rusijos nusistatymą atmes, tai Rusija sukaupyt visas karines savo pajėgas ir

pamokytų Japonijos imperialistų kaip reikia apsieiti su savo taikingais kaimynais.

Siuo tarpu Japonija, užėmus Mandžuriją ir susitaikius su Kinija malšina kaip kuriuos kinų valdžiai nepriklausančius generolus ir sunku pasakyti ar Japonija iš tiesų rengiasi su Sovietais kariauti, ar visos tos žinios yra iškepmos Sovietų karo štabuose, kad apmalšyti beklančius sodiečius ir darbininkus.

Moderniškais ugniagesių aparatais, Britų Kolumbija gesina gaisrą miške. Manoma, kad tie aparatai išgelbės kasmet už keliolika milijonų dolerių miško nuo sudegimo.

Naujasis Vokietijos Kabinetas--iš Kaizerio Šalininkų

FAŠISTAI NESUTIKO ĮEITI Į VALDŽIĄ; JIE NORI NAUJŲ PARLAMENTO RINKIMŲ

Berlynas. Griuvus Breuningo demokratiniame kabinete, prez. von Hindenburgas pavedė naują kabinetą sudaryt majorui Franz von Papan, tariamam buvusio kaizerio šalininkui.

Naujasis ministrų kabinetas susideda iš stiprių kaizerio rėmėjų ir daugumoj aristokratų.

Kaip kurie dabartiniai ministrai prieš keliatą savaitę buvo nuvažiavę į Holandiją ir kalbėję su buvusiu Vokietijos kaizeriu. Manoma, kad jeigu tas kabinetas išsilaikys, tai kaizerio įtaka Vokietijoje žymiai padidės.

Vokietijos demokratų partija pranešė prez. Hindenburgui, kad ji naujojo ministrų kabineto nerems, nes jame nėra atstovaujama stipriausia, demokratų partija Vokietijoje.

Nors buvusio kaizerio šalininkai pradžioje įstėję ministrų kabinete savo žmones, tačiau spėjama, kad tas kabinetas negaus parlamento pasitikėjimą, nes demokratai ir fašistai yra jam priešingi. Fašistai nesutiko įeiti į naują kabinetą, nes jie nori naujų rinkimų, kuriuose jie tikisi gauti absoliutinę daugumą. Jeigu naujasis kabinetas negaus parlamento pasitikėjimą, tai bus paskelbtai nauji rinkimai ir Vokietija vėl pasiners politiniam haose.

Meksikos Valstija Uždarė Visas Katalikų Bažnyčias

Mexicos Miestas. Meksikos valstijos gubernatoriaus įsakymu tapo uždarytos visos katalikų bažnyčios toje valstijoje, dėl nesilaikymo valdžios patvarkymų.

Mat valdžia išleido įstatymą, kuriuo leidžiama atlikti visas religines pareigas 34 kunigams visoj valstijoje, vietoj dabartinių 150. Kadangi tos valstijos vyskupas nesiskaitė su valdžios įstatymais, tai buvo uždarytos visos bažnyčios ir pavestos civilių komitetų priežiurai. Jos bus tol uždarytos, kol vyskupas įteiks rekomendacijas gubernatoriui tik kunigų, kuriuos jis norėtų po savim turėti toje valstijoje ir tik tada bažnyčios bus atidarytos. Kada gubernatorius tuos rekomenduotus kunigus patvirtins ir įgalios atstovauti katalikų tikėjimą Meksikos valstijoje.

Štai kam pelkė reikalinga

Vadokliai, Panevėžio apskr. šilų kaimo laukuose yra didelė kolkos, 25 ha ploto Skynimais vadinama pelkė. Šį pavasarij ją atskrido didžiausi pulkai laukinių žąsų ir ramiausiai joje apsigyveno. Į čia atskrido iš visų, buvusių šioj apylinkėj, bet jau nusaustųjų pelkių laukinės žąsų.

Lietuvos baldų firma pasiūlymą Londono parodoje

Londono parodoje Jurbaroko baldų fabrikas p. p. G. Margolis ir M. Finbergas už savo gamybos baldus ir patfonams dėžutes buvo apdovanotas pagyrimo lakštu "Grand-Prix" ir aukso medaliu.

Juodačius Valo Nuo "Juodumo"

Juodačiai. Plačioje apylinkėje gyvena dideli ukinininkai. Paskutiniaisiais metais tam krašte smarkiai buvo varoma "naminė". Kas antras gyvenimas — "bravorėlis" namų ir kaimyno reikalams. Jau nuomene taip pat nieko daugiau nesirupindavo kaip tik kur išgerti. Siemet kiek veikliau pasidaravusi Ariogalos policija, iš dalies padėtant Eiskalnio, "apvalė". "Bravorų" tam krašte surasta buvo virš 10, o kiek nesučiupta.

Šiapus visa Juodačių apylinkė buvo apsnudus, mažu dabar išdraskant to blogo papročio šaknis, žmonės ras kitokių tikslų. Jmos.

"RITIERISKA" ŽYDŲ DVIKOVA GATVĖJE

Gegužės 10 d. Šiaulių gyventojas žydas Mendelis Bdi-lius dėl nežinomos priežasties gatvėje kirtu vienai žydaitei per veidą. Už nuskaustą užsistojo Šolomas Kapulis, taip ir emė Bdielių bokštuoti. Besiboksuojančius apstoję minia žmonių, bet įsimašė policija, "spektaklį" nutraukė ir jo kaltininkams, nusivedus į nuovadą, surašė protokolą.

STEIGIAMA KLAIPĖDOS KR. REMTI S-GA

Daroma žygių Klaipėdos kraštui remti sąjungą įsteigti. Netrukus sąjungos įstatai bus įteikti patvirtinti. Sąjungos iniciatoriai prof. Vincas Krėvė-Mickevičius, prof. Vikt. Biržiška, prof. V. Lašas, inž. B. Prapuolenis, dr. K. Pakštas ir Vikt. Kamantauskas.

LIETUVIUS NORI LENKŲ SNIPAIS PADARYTI

Varėnos valsč. daugumos ukinininkų ukiak perkirsi administracijos linija. Iki šiuo metu ukinininkai turėjo leidimus pereiti administracijos liniją dirbti žemė esančią Nepriklausomoj Lietuvoj. Tačiau šiemet lenkų karinės žvalgybos puručikas Jevorskis daugelį ukinininkų įtarė, kad jie einą Lietuvon ne žemės dirbti, bet lietuviams įvairių žinių apie lenkus teikti ir neduoda leidimų. Iš kelių kaimų įgalioti ukinininkai važinėjo su prašymais Vilniun pas starostą prašyti, kad duotų leidimus, bet starosta nenori apsis ta nei klausyti. Ukinininkai aiškina, kad jie turi žemės ir lenkai taip elgdamiesi nevykdo Karaliaučiaus sutarties. Dabar lietuviukai ukinininkai tarėsi rašyti prašymą vidaus reikalų ministeriui. Bet jei žvalgyba priešinsis, tai vargiai ką pagelbės ir ministeris, nes ką lietuvis lenkui sako, tai lenkas netiki ir klausyt nenori. Ukinininkai sako: pasirašė Suvalkiaus sutartį, sulaužė antrą dieną, o Karaliaučiu jau du metai ar daugiau, tai ir taip dar ilgai laukė, nes jei lenkas sako duosiu, tai kitą dieną atims, jei tik pajęs.

Dabar žvalgybos puručikas Jevorskis tiems ukinininkams, kuriems neduoda leidimų dirbti žemė, siulo: sutikit šnipinėti lenkų naudai, rinkti žinias atėjus Nepr. Lietuvon. Jei sutiktų, tai leidimus gautų be trukdymų. Tačiau susipratę lietuviukai Jevorskio neklauso.

Rytų Parodoj — Mugėj — Rozmarinas susilaukė didelio pasisekimo

Gavo užsakymų ne tik savo, bet ir "Pienocentro" prekėms. Jam paskirtas sidabro medalis, bet pažadėta, kad jeigu kas nors kitas iš dešros ir konservų ekspozinatų gauso, bet kokį pažymėjimo ženklą, jam bus duotas aukso medalis.

Vokietijoje Laukiama Didelių Politinių Neramumų

Paris. E. Herriot, vienas iš žymiausių Francijos politikų ir, gal but, sekamas premjeras, pareiškė, kad fašistų įsigalėjimas Vokietijoje nieko gero nelemia, nes fašistai yra nusistatę prieš Lenkiją ir kitas valstybes, kurios valdo Vokietijos buvusias žemes ir ta neapykanta gali iššaukti naują pasaulinį karą, jeigu fašistai įgaus dar daugiau įtakos Vokietijoje.

Jis taipgi pareiškė, kad Francija budriai seka visus Vokietijos fašistų žygius ir laimejimus, taip, kad reikalui atėjus ji galėtų tinkamai orientuotis naujai susidariusiose sąlygose.

SUEMĖ KAIP ĮTARIAMĄ NUNUODIJUS VYRĄ

Krokialaukis (Miroslavo v.) šią žiemą Krokialaukio dvardo centro savininkas p. Lesevičius vedė turtingo ukinininko dukterį Navickaitę Jadvygą tikėdamasis rasti ramų šeimynišką gyvenimą.

J. N-tė nenorėjo tekėti už nemylimo p. L., bet tėvų verčiama sutiko ištekėti. Jiems pagyvenus keliatą mėnesių Lesevičius mirė. Jo žmona yra įtariama nunuodyjime savo vyro ir eina tyrinėjimas.

Soko iš trečio aukšto, bet neužsimušė

Gegužės 12 d. 23,15 val. pil. Girša Vaineris, 27 metų amž. gyv. Daukšos g. 8 nr., norėdamas nusizudyti, šoko žemyn iš trečio aukšto, bet nukritęs ant priestato tik susižeidė.

AREŠTAVO A. ZIBĄ

Už apgaulinėjimą pasivadinus krim. policijos valdininku A. Zibas areštuotas. Kvo-ta baigiama ir šiandie byla su Zibu perduodama teismui.

Nuostabi Senų Lietuvių Šeima

Mirė seniausia moteris Lietuvoje

Ukmergės aps. Pabaisko v., Dagių kaime praėjusio mėn. 4 dieną mirė, gal but, seniausia visoje Lietuvoje moteris Ona Valkauskienė, sulaukusi 130 metų amžiaus. Dar prieš dvejus metus, (prieš apakšiant) ji eidavo dirbti laukų darbo ir gan gerai jautėsi ir net butinai norėjo privaryti iki 150 metų amžiaus, bet vistik ji nebeįėjė pasiekti savo. Pagaliau ir apkurto. Neregėdama negirdėdama senukė jau nebenerėjo gyventi, ir visą laiką su ražančiu rankose sėdėjo namuose, niekur iš jų neišeidama. Dažnai mokiniai, sugrįžę vasaros atostogoms, užeidavo pas ją pasikalbėti, ką ji labai mėgo. Svarbiausia jos kalbos tema buvo antrasis sukilimas Lietuvoje, kurj ji aiškiai apibūdėdavo.

Jos vyras mirė prieš 10 metų, turėdamas 128 metus. Jie abu išaugino vaikus, iš kurių buvo 5 sūnų ir 2 dukterys. 3 sūnų ir abi dukterys jau seniai mirė, o patys jauniausias sūnus dar tebe gyvena turėdamis po 90—75 metus amžiaus. Jie minimame kaime laikomi dar gan stipriais vyrais, o laukų darbuose sunku susilyginti su jais ir jauniems.

Popieriaus fabrikas pradėsias veikti Liepos mėnesį

Pagal Lietuvos vyriausybės su švedų degtukų sindikatu sutartį, sindikatas turėjo pastatyti Lietuvoje popieriaus fabriką. Fabrikas jau pastatytas ir galutinai užbaigiami montažo darbai. Ateinančią savaitę prasidėsia bandymai, o liepos mėn. fabrikas popierį gaminti pradėsias pilnu tempu.

Sandaros Kuopu Veikimas

NEW YORK, N. Y.

Iš Sandaros kp. susirinkimo

Gegužio 26 d. š. m. įvyko ALT. Sandaros 30 kp. susirinkimas, Lietuvos Atstatymo B-vės Raštiniėje. Nors ši kuopa nariais ir neskaityta, bet Sandaros reikalai yra gyvai svarstoma. Šiame susirinkime balsuota už Sandaros Centro valdybos narius ir išrinkti du delegatai į Sandaros Seimą. Delegatais išrinkti visiems gerai žinomi žmonės ir Sandaros įkurėjai, kuriems iki šiai dienai yra Sandaros principų palaikytojai, tai yra, demokratinio nusistatymo, butent, "Tėvynės" Redaktorius S. E. Vitaitis ir Dr. M. J. Vinikas. Taipgi nutarta pasiųsti į Sandaros Seimą pasveikinimą su auka, ir ant vietos tapo padaryta tam tikslui kolektas.

Ši kuopa ateinančių rudenį pradės aktyviai veikti, kad gautų daugiau naujų narių, o tas galima.

Be kitų kuopos reikalų, pavesta valdybai įnešti, naujų įnešimų į Seimą. Malonu yra matyti, kad seni veikėjai, kaip V. Daukšys, A. B. Strimaitis, nepraleidžia nė vieno kuopos susirinkimo ir energingai svarsto Sandaros reikalus. Kad tai būtų porą dešėtkių tokių narių, idealistų, kaip kad šioj kuopoj randaš, tai mūsų Sandara užimtų pirmą vietą visuose tautiniuose reikaluose. Ateinantis Sandaros Seimas, turės užkirsti kelią visiem neaiškiem nariem, ir mūsų Sandaros principus gyvai vykinti. Demokratijai turi būti visų sandariečių obalsis. Turėdami laisvę čia, trokštame tą patį ir mūsų broliams ir sesutėms Lietuvoje.

— Dalyvis.

Sandaros Reikšmė ir Jos Narių Veikimas

GERIAUSIA DIRBTI SANDAROJ

Per šimtmečius žmonija buvo vadovaujama bei valdoma per stipraus nusistatymo ypatas, kurios pareiškė savo vadovybę nenuolaidumu ir aiškiu nusistatymu. Praeitios istorija yra pilna pažymėjimų vieno ar kito veikėjo ar vado karingumo dvasios bei jo nenuilstančių darbų. Dideli tautos darbai politinės svarbos buvo atlikti lyg ir per despotiško nusistatymo ypatą arba grupę net ir miniomis žmonių murmant.

Joks ginčas negali nustelbti įvykusios butenybės. Joks teoristų nustatytas programos išrišimui dabarties gyvenimo klausimų nieko neatsieks ko voje su gyvenimo tikrenybe, jei bent savo budo veikimais jie sugebės sutraukti žmones į vieną galingą sandarinę draugiją dėl aukštesnių altruistinių mierių butent palengvinimui savo sanbrolių gyvenimo naštos, kad savo gyvavimą pateisinus.

Draugiškumas bei sandarybė yra pagėdavimo viltis visų tą suprantančių žmonių. Todėl Sandara ir yra toji lietuvių tautinė uola, kuri įsteigia išlaikyti visas gyvenimo audras. Daug organizacijų, partijų, klubų ir veikėjų nuėjo pas mūsų protėvių dievą Perkuną, o betgi Sandara gy-

vuoja ir savo gyvavimą net reikšmingiaus pareiškia. Vieni veikėjai numiršta, kiti — pasitraukia, gi jų vieton gal net ir geresnės jaunesnės įjegos stoja ir darbą varo toliaus su išdidumu ir pasigerejimu. Tam yra pagrindas. Tikrenybe pati už save kalba!

Tie visi lietuviai, norintieji gero savo tautai bei savo tėvams, broliams ir sesutėms geriausiai padarys įstodami Sandaron, nes geriausia yra dirbti Sandaroje.

Chicago's tautinės Sandaros Northsidės kuopa niekad per daug didelio veiklumo nerodė, bet pastaruojų laiku su depresija pasiėmė atostogas. Jeigu pasenęsiejį jaunikiškai šemaška etc. ir išvažiuo iš vėžių, tai visgi mūsų jaunėjantis žilas lietuviybės apaštolas. Rugis, gali tuos jaunus senuolius atversti prie "dvasios šventos" ir su garbe padaryti Sandariečiais.

Dieduk: Buvai demokratinio nusistatymo geras lietuvis beveik visą amžių ir visi mokanti įkainuoti tave, tave gerbė. Visi, net ir kuriuos tu nepažįsti ir yra gero noro lietuvių tautai, tavo pastangas įvertino ir velija tau ilgo amžiaus ir pasekmingos darbuotės priaugančiai gentkartei.

Sandaros 77 kp. narys p. Vaisvila, kuris tiek daug rodė veiklumo Sandarai per daugel metų, po apsvėdimui su gera sandariete, kaip ir aptilo. Čia jau, nors Vaisvilo vietoj, Sandaros kaltinti negalima. Gal but aš nežinau ar klaidą darau tai sakdamas, bet visgi kaltinu dabarties depresiją. Vienok aš veliliu pp. Vaisvilams išbristi iš visų gyvenimo nemalonumų (kokius dabar visi turi) ir pasirodyti dar su didesne energija, dirbant Sandaros ir Lietuvos labui.

Ir vėl man prisiminė mūsų jaunas senas veikėjas Čekanauskas. Pirmą sykį aš jį mačiau Clevelande, Sandaros seime. Man jis patiko, nes parodė daug jaunos energijos lietuviybės reikaluose. Aš jį norėčiau matyti daugiau dirbant Sandarai, nes lietuvių vienybės ardytojai jo darbų neįvertins taip kaip Sandariečiai. Sandara yra dabarties ir ateities lietuvių pažangi organizacija ir niekur kitur Čekanauskas neris savo darbuotei tokio įvertinimo, kokį jis gauna ir gaus dirbant Sandaroje.

Poni Katkevičienė, viena iš žymiųjų Sandaros veikėjų, išvažiuo Lietuvon. Nors ji nesako, kad ji savo bočių šalies aplankymu mano apleisti savo priprastą buveinę, betgi Lietuva gali jai patikti ir užėti jai noras ten apsigyventi. Tada Amerikos lietuviai nustotų geros, širdingos lietuviybės apaštolės, nors ir suraminimas būtų davime Lietuvai geros lietuvių ir jos reikalų dabotojos.

O kas pasidarė su mūsų smarkiu lietuviybės bei Sandaros veikėju Kasparačiu, Racine, Wis.? Mažai, oi mažai jis berašo į "Sandarą". Gerbiamasis, tavo vietos niekas negali užimti Wisconsin

gyvenime ir tavo nuveikti darbai yra įvertinti ir bus vertinami.

ADENOIDAI

Gamma reikalauja, kad žmogus per nosį kvėpuotų. Beveik dešimtas nuošimtis visų vaikų turi adenoidus ir negali per nosis lengvai kvėpuoti. Adenoidai taip kenkia sveikatai, kad kiekvienas tėvas netik turi su jais apsipažinti, bet ką su jais daryti.

Adenoidai randasi burnos viršuje, pat užpakaly gomurio. Mes vis turime mažą, drėgną, paduškaitę per kurią oras privalo pereiti prim dasiekiant kuną. Ta paduškaitė sulaiko visus oro blogumus. Paduškaitė susideda iš gydytojų vadinamų "adenoid tissues", panašus į tonsilius. Kuomet ta paduškaitė nenormališkai išauga, sudaro adenoidus, kurie kenkia tinkamą ir normalią kvėpavimą.

Turintieji adenoidus per burną kvėpuoja. Tokiu būdu oras tiesiog įkvėptas į kuną, per šiltas arba per šaltas, ir neužtektinai drėgnas, ko kunas reikalauja. Vaikai turintieji adenoidus labai greitai šiltį pagauna ir juos užkrečia nosies kataras. Jeigu tėvai nekreipia atydos į jų gydymą arba išemimą, kvėpavimas vis aršyn ir aršyn eina. Vaikai

išblyškę, krutinės į puola ir atrodo nenormaliai. Adenoidai kenkia balsą, sugadina veido išvaizdą, kenkia girdėjimui, ir kuną gali užpulti visokios ligos.

Lengva spėti kurio vaikai turi adenoidus. Burnos atidarytos, viršutinio žando dantys išsikišę ir lupos neuždenčia. Abieji žandai nesueina kaip normaliai turėtų sueiti. Ant veido panašus į silpną pročius. Viršutinio žando dantys nereguliškai išauga, ir tokie dantys gali privesti prie ligų.

Galime spėti kad vaikai turi adenoidus, jeigu miega su atidaryta burna, jeigu garsiai knarkia, tankiai kosti. Kuomet vaikams ausis skauda reikia duoti ir adenoidus peržiūrėti. Jeigu gydytojas randa kad adenoidai dideli ir priveda prie skausmo, juos butinai reikia duoti išimti. Patartina juos išimti prim meto amžiaus, nes po tų metų sveikata blogyn eina. Išemimas adenoidų ner pavoingas. Tuoj po operacija vaiko sveikata pagerės. Operacijos nereikia atidėti, nes adenoidai netik pavojun statys vaiko sveikatą, bet gali į kelius mėnesius pasilikti neišgydomais, jie gali buti priežastim blogai išaugusios burnos ir nosies ir nuolatinio silpnumo.

J. Gansonas Partrenkė Stiprų Ristiką

Mūsų tautietis ir pavyzdin gas sandarietis J. Gansonas vėl gerai pasirodė ristynių meno pasaulyje, partrenkdamas stiprų ir gerai išsilavinusį ristiką, G. Zarynoff į 37 minutes.

J. Gansonas jau trečią kartą ritosi su Zarynoffu. Pirmą kartą Zarynoffas laimėjo; antrą kartą juodu išėjo lygiomis; trečią kartą mūsų Gansonas paėmė viršų.

Šios ristynės parodė, kad J. Gansonas dar nepasiekė savo paties gerumo laipsnį ir pirm negu jis pradės eiti blogyn, jis gali susilaukti ristynių čempiono karunos. Šiuo tarpu p. J. Gansonas yra vienas iš geriausių ristikų netik tarp lietuvių, bet ir tarp svetimauciu.

Po šių ristynių jo šerai dar labiau pakilo ir jis gauna daug pasiulymų ristik su pačiais geriausiai pasaulio ristikais.

Bravo, Juozai, nepasiduok jokiems svetimauciams, ir, kad kaulai būtų stipresni, valgyk daug žalių lašinių su cibuliais ir česnakais ir neužmiršk užsisrėbti lietuviškų barščų bei kopustų. Tuomet nei nepasijusi kaip tau durys plačiai prasisvers į pasaulio čempionatą. V.

Yra Garbė Skaityti ir Platinti Spausdintą Tiesos Žodį

'Sandaroje'

Jau Aštuoniolika Metų Kaip

Nesvyruojančiai Sandara stovi Pirmose Eilėse Lietuvių Išeivijos

DARBE

Užrašyk Saviškiui, Draugui ar

Pažįstamui

'SANDARA'

Kaipo Šviesos ir Tiesos Spindulį

Pirmas šiais metais įdomus ir Didelis

PIKNIKAS

Rengia Sandaros Pirmas Apskritys

Šiame Piknike, tyrame ore tarp pavasary žydinčių medžių, kiek vienas linksmai ir įspudingai laiką praleis.

Sandariečiai visus maloniai sutiks, valgiais ir gėrimais pavaišins ir įvairiais programais gerai palinksmins.

K. Vidunas, Sandaros 1-mo aps. Pirmininkas

Nedelioj

Birželio-June 12. 1932

Tautiškam Parke, Methuen, Mass.

MUZIKALIO PROGRAMO DALĮ ISPILDYS

So. Bostono Gabijiečių Grupė p. S. PAURAI Vadovaujant.

Bus Didelis Sporto Žaismiu Programas

Kuriame Atsižymėję visi Gaus Geras Doanas.

Visus Kviečia Rengėjai

'SANDARA'

3236 So. Halsted St., Chicago, ILL.

Marijos Antoinettes Didis Pasiukavimas

Sutiko Geriau Mirti Negu Skirtis su Savo Kudikiams

Laikė Prancuzijos revoliucijos, karalius buvo revoliucionierių išplėtas nuo savo šeimos, nuo pačios ir vaikų. Jis buvo vežamas vežime Paryžiaus gatvėmis, pilnomis žmonių; prie minios užėjo ir prie bugnų mušimo, ginkluotų kareivių buvo pristatytas ant pakilos, prasikaltėiams žudyti; budeliai pagriebė jį žiauriai, pametė po peiliu taip smarkiai, kad puolantis peilis supiaustė jį; ir tada bugnai pradėjo smarkiau griauti negu kada nors pirmiau, minios pradėjo rekti nuo gatyvių, iš langų ir nuo gyvenamųjų trobų stogų, kuomet karaliaus galva buvo rodoma minios ir tuomi laikui Prancija liko be karaliaus.

Didžiuliam Paryžiaus kalėjime drėbėjo nuo baimės ir šalčio karalienė Marija Antoinette, jos du vaikai ir sesuo mirusio karaliaus. Vaikai buvo prispaudę prie motinos krutinės. Karaliaus sesuo su ašaromis žiūrėjo ant išsigančius našlės. Kas dėsio toliau? Ar Prancijos žmonės bus užganėdinti karaliaus Louis galva? Arba jie ims sakyti: „jo karalienė dar gyvena, taipgi jos sunus, kuris šventimų valstybių gali būti pripažintas už Prancijos karalių?“

Dienos slinko labai lėtai didžiuliam kalėjime. Disiplina buvo truputį sušvelninta. Karalienės draugams buvo leista ją lankyti. Nekurie iš jos draugų-lankytojų buvo aktinigi žmonės valdžioje. Jie žinojo apie grėšiantį pavojų Marijai Antoinettei. Jie taipgi žinojo apie pavojų jiems patiems būnant su draugais. Bet jie buvo visi drąsus išskyrus vieną. Jie manė, kad tokia puikiai moteriai kokia buvo Antoinette būtų baisu lenkti galvą po gilotiną. Jie nutarė ją išgelbėti.

Tose dienose Prancuzijoje buvo labai sekiojami žmonės už neištikimybę revoliucionieriams. Prancija nusikratė savo karaliaus; ji dabar pasidarė respublika; ir nė vienas negalėjo pasitikti savo kaimynu. Panika viespatau visame Paryžiuje. Jeigu tik kas išsitarė pasigalėdamas karaliaus, tuoj atsidurdavo po gilotos peiliu. Kraujas tekėjo per dienas ant vietos, vadinamos Revoliucijos Plečiui arba Revoliucijos Aikštė. Vyrų buvo atplėšiami nuo moterų, sunų nuo motinų. Nė vienas vyras nebuvo saugus. Tai buvo teroro laikai.

Ir tame teroro laike Marijos Antoinettes draugai su manė išvaduoti nelaimingą karalienę iš nelaisvės.

Tai buvo drąsus ir prakili sumanymas; tokis pasiryžimas užsitarnauja garbės tarpe žmonijos ir čion neturi būti vietos del baimės. Daltykas buvo ne tam ar Marija Antoinette buvo verta panašaus pasiukavimo; bet skaitesios jos draugų didelis pasisventimas.

Jie negalėjo pakęsti, kad jų karalienė taip baisiai mirtų viešai ant gatvės. Ir taip jie išdirbo savo planus, ir vieną dieną atėję pas karalienę, atidengė savo sumanymus išgelbėjimui karalienės ir jos kudikių. Tada vienas iš jų

— bailys pradėjo nugastauti. Karalienė bandė jį visai prasminti. Jis buvo iš užsiėmimo profesorius; jis surado daugelį priežasčių šio užmanymo atidėliojimui. Nė vienas, kurie girdėjo jo argumentus nebandė jų atmušti. Argumentai buvo per daug stiprūs. Profesorius besispiriant laikas bėgo ir progą del išvadavimo karalienės praėjo.

Kaimynės valstijos buvo paskelbusios karą prieš Pranciją. Dantonas, vienas ne karunuotų viešpačių šios naujos tvarkos davė pareiškimą: „Pasaulio viešpačiai išėjo prieš mus, mes metame jiems po kojų karaliaus galvą kaip pirštine, lai jie ją pakelia.“

Prancija buvo visa po ginklu. Tauta sukilo, kad gelbėtis save.

„Na, o kaipgi su karalienė ir jos vaikais?“, teiravosi teroro šalininkai. Sargai, kurie sergėjo Mariją Antoinette, padauginti. Pabėgimas buvo neįmanomas.

Nors minėtas profesorius ir nesutiko, bet kiti jo draugai bandė įvykdinti savo užmanymą. Pavojus Marijai Antoinettei grėšė daugiau ir daugiau. Žmonės būtinai reikalavo jos kraujo.

„Šita Austrijos moteris užtraukė karą ant mus!“ rėkė minios. „Salin su Austrijos moteria!“

Jos draugai tada sutarė: „Dabar arba niekad!“

Išgelbėti karalienę, jų buvo pirmutinis dalykas už viską. Išgelbėti karalienę; ją vieną buvo galima. Planai buvo padaryti.

Tada drąsus suokalbinkai atėjo pas karalienę ir pasiūlė jai savo sumanymą. Ji pasiūlė žinoti apie grėšiantį pavojų Marijai Antoinettei. Jie taipgi žinojo apie pavojų jiems patiems būnant su draugais. Bet jie buvo visi drąsus išskyrus vieną. Jie manė, kad tokia puikiai moteriai kokia buvo Antoinette būtų baisu lenkti galvą po gilotiną. Jie nutarė ją išgelbėti.

Tose dienose Prancuzijoje buvo labai sekiojami žmonės už neištikimybę revoliucionieriams. Prancija nusikratė savo karaliaus; ji dabar pasidarė respublika; ir nė vienas negalėjo pasitikti savo kaimynu. Panika viespatau visame Paryžiuje. Jeigu tik kas išsitarė pasigalėdamas karaliaus, tuoj atsidurdavo po gilotos peiliu. Kraujas tekėjo per dienas ant vietos, vadinamos Revoliucijos Plečiui arba Revoliucijos Aikštė. Vyrų buvo atplėšiami nuo moterų, sunų nuo motinų. Nė vienas vyras nebuvo saugus. Tai buvo teroro laikai.

Ir tame teroro laike Marijos Antoinettes draugai su manė išvaduoti nelaimingą karalienę iš nelaisvės.

Tai buvo drąsus ir prakili sumanymas; tokis pasiryžimas užsitarnauja garbės tarpe žmonijos ir čion neturi būti vietos del baimės. Daltykas buvo ne tam ar Marija Antoinette buvo verta panašaus pasiukavimo; bet skaitesios jos draugų didelis pasisventimas.

Jie negalėjo pakęsti, kad jų karalienė taip baisiai mirtų viešai ant gatvės. Ir taip jie išdirbo savo planus, ir vieną dieną atėję pas karalienę, atidengė savo sumanymus išgelbėjimui karalienės ir jos kudikių. Tada vienas iš jų

taip kad kunigaikštystė girdėjo motinos žingsnius.

„Tu, mažoji sesute,“ tarė karalienė, „kur ir kada aš tave vėl pamatysiu?“ Karalienė užsislyso. „Ne! Ne!“ ji suriko. „Tai yra negalima! Tai negalima!“

Tas verksmas, tai buvo pasiukavimas Marijos Antoinettes.

Karalienė turėjo mintyje, kad pabėgimas iš kalėjimo nebuvo negalimas, bet ji negalėjo atsiskirti nuo savo vaikų ir juos palikti. Motinos širdyje gimė pasiukavimas.

Prancijos priešų suvienytos armijos artinosi prie Prancijos sienų ir Marijos Antoinettes apkaltinimas buvo pagreitintas. Ji buvo atskirta nuo jos vaikų ir pristatyta teismui. Ji buvo apskūsta ir atrastai kalta už gelbėjimą Prancijos priešų, norėjimą sukelti civilį karą šalies viduryje. Už dviejų dienų ji buvo atiduota ant nužudymo.

Eidama mirti ji paliko graudingą laišką karaliaus seseriai, žinoma, kaip „Testamentas“.

Karalienė kuri galėjo save išsigelbėti ir būti vėl linksma ir gyventi partekliuose, dėl meilės savo vaikų ir eidama po gilotiną nešėsi karalienės vardą ligi mirties.

Vertė T—nis.

Amerikos Dirbančios Moterys

Skaičius dirbančių moterų šioje šalyje vis auga. 1920 m. jos sudarė 2 iš 10, bet šiandien 2 iš 9 visų dirbančių žmonių Suv. Valstijose.

Bet kaip šiandienos darbo padėjimas liečia šias dirbančias? Gal tik Moterų Biuras gali tą klausimą atsakyti. Yra vienintelis federalis biuras, kuris stengiasi kopti su toms problemoms ir moterų gerovei industrijoj. Speciališki ir ekonomiškai ištirinėjami, kuriuos Biuras veda, ima to Biuro tyrinėtojus netik į fabrikus ir šapas kur moterys dirba, bet į jų namus. Ir tik tokiu budu svarbūs faktai apie tautos dirbančias moteris yra žinomi.

Darbininkės Tipiškame Mieste

1931 m. fiskališkų metų reportas, ką tik išleistas Biuro direktorės, Mary Anderson, aprašo kelius tyrinėjimus, kuriuos biuras vedė per paskutinį metų.

Tokiu budu, tyrinėjimas, vestas South Bend, Indianoj, kuris buvo paskirtas kaip tipiškas miestas. Dėlei dabartinių aplinkybių, tyrinėjimas pavirto į bedarbės ir puslankio darbo tyrinėjimą. Tarpe suvirš 2,600 šeiminų rasta, kad motina buvo vienintelė dirbininkė 234 namuose. 108 šeimynose nieks nedirbo, ir 1,214 šeiminų kad nors ka nors dirbo, bet nei vienas neturėjo pilno laiko darba.

1,700 moterų algos sumažintos, kaskuriuose atsikiemuose nuo 20 iki 50% ir daugiau.

Viena moteris pranešė — „algos buvo \$20 į savaitę kuomet gerai dirbome, truputį darbu nupuolus algos sumažintos nuo 45 iki 30 centų į valandą; pirmiau uždirbome nuo \$15 iki \$16. Vėliau sumažinta nuo \$10 iki \$12, bet šiandien uždirbu tik \$8.00.“

Tyrinėtojai rado kelias šeimynas gyvenant vienoje vietoje, kad tik randas sumažinti, daugumas ištekęsį moterų ejo gyventi su giminėmis, ir vaikai turėjo užlaikyti motinas.

481 moteris buvo užklausta ar ieškai darbo — „nėr reikalo ieškoti darbo, nėr man jokio darbo.“

Kaip daliai generalio tyrinėjimo naujų darbo budų, ir kaip liečia moterįs darbininkės, tyrinėjami vesti skalbinyuose, skerdimo ir mėsos pakavimo įsteigose, radio industrijoj ir cigarų ir cigaretų industrijose.

290 skalbinyčių, samdant net 20,000 moterų buvo puziūrėta. Daugiau kaip 4-5 daliai moterų buvo vietinės, juodos sudarė net ketvirtą dalį. Tik pusė dirbo 48 valandas arba mažiau į savaitę. Baltos moterys uždirbo apie \$17.80 į savaitę, kuomet juodos \$10.25.

Darbo aplinkybės buvo gana geros, tik trečia daliai įstaigų neturėjo oficiališko vėdinimo. 92 įstaigos turėjo neapsaugotas ištraukiamas mašinas.

Mėsos pakavimo vietose ir skerdyklose darbas, valandos ir algos mainėsi. Informacijos rinktos net 34 įstaigose, 9 valstijose. Iš 5,873 moterų, kurių rekordai peržiūrėti, pusė buvo baltos, trečia dalia svėtimtautės, atuntanta dalis juodos. Iš svėtimtaučių 60% buvo slavokės.

Baltos moterys uždirbdavo apie \$16 į savaitę, svėtimtautės \$18.75 ir juodos \$16.55. Į valandą mokama nuo 30 iki 45 centų. Kokią nors bonų mokesties forma vartojama.

Sioux City ir St. Paul, suvirš 80% moterų dirbo kada nors per metus, ir tik trečia dalia nedirbo 27 savaites ar ilgiau.

Paprastai radio industrijoj samdoma apie 42,000 darbininkų. Cigarų ir cigaretų industrijose įvedimas automatiškų cigarų padarymo mašinų, kurios dirbo net 3,000 cigarų į dieną sumažino darbininkų skaičių. Tas mašinų įvedimas uždaro daugelį mažesnių įstaigų per visą šalį.

Leiskime Jaunuosius Atlankyti Lietuvą

Kažin kodėl šiais metais mūsų spaudoje mažai matyti agitacijos lankymui Lietuvos. Ar tai depresija, ar tai pereinusių metų nenusisekus agitacija pakenkė, kad ir laivų kompanijos, ir mūsų konsulatai su Ekonominiu Centru aptilo. Bet pamatę „Sandaroje“ iš geg. 20 d., str. „Leiskite jaunimą Lietuvai“ labai nudžiugau, taipgi buvau dekingas p. V. Mučinskui už parašę, ma apie jaunų važiavimą sąryšyje su vykimu p-lės B. Puidokaitės iš Washington. D. C. Kad ir mažai rašoma, bet visgi pasirodo balsai ir tie balsai nenuėina dykai. Atsiranda tėvų, kurie savo paaugėjusius vaikus leidžia į Lietuvą, atsiranda ir savanorių, kaip pav. p-lė Puidokaitė. Bet jaunųjų važiavimas dar turėtų būti didesnis ir geriau sutvarkytas.

Ypač patriotingi tėvai turėtų savus vaikus leisti mokslo ir studijų reikalais. Jaunimas nuvažiavęs galėtų pora ar daugiau mėnesių pabuti mokykloje ir pasilavinti lietuvių kalbos, kuris veliau sugrįžęs atgal į J. V. butų naudingas lietuviškai apsipazinęs su Lietuvos gyvenimu butų daugiau dirvos veikti čia ir sykiu tokio jaunimo ateitis būtų šviesesnė, pelningesnė. Šiam darbu (moksloir studijų reikalais) galėtų užsiimti čia pas mus ulatai, ar Lietuvių Laivakorėjų Agentų Draugija. Šiomet jau gal bus pervėlu šiam darbu

dirbti, bet jau kitiems metams tai jau reikėtų pradėti dirbti: čia mums ieškoti reikėtų jaunimo-aplikantų, o Lietuvoje ar prie Universiteto, ar prie kitos didesnės švietimo įstaigos įkurti vasaros kursus, pamokas. Ir tokias pamokas galima but įkurti netik Kaune, bet ar Palangoj, ar Klaipėdoj, kur sveiksnis, tyresnis oras, gražesnė gamta.

Amerikonų spaudoje apie važiuojančius atlankyti Europą šalis labai daug prirašoma, o jau studentams, jauniui labai daug vietos pašvenčiama. Žinoma, amerikonų spauda didelė ir ji turi daug vietos, bet ir mes galėtume daugiau pašvesti šiam darbu. Perna, tiesa, New York'o Generalis konsulas ir Ekonominio Centro Valdyba daug rašė, truisėsi apsis jaunolių važiavimą, net surengė pora ekskursijų, bet pasėkoje išėjo, kad jaunimo mažai buvo. Bet tai toms interesuotoms įstaigoms nereikėtų rankų nuleisti, nes visad pradinis darbas yra sunkus ir mažai pelningas, bet ateityje gali išsivystyti ir didelių vaisius atnešti.

Labai prašyčiau interesuotų asmenų darbe spaudoje pagelbėti ir dažniau jaunimą raginti atlankyti Lietuvą.

J. Sekys

Lietuvių Laivakorėjų Agentų Drg. Spaudos sekcijos narys.

RACINE, WIS.

Sandariečiai darbuojasi

Sandaros 35 kuopa užsiemojo šią vasarą suruoti dar idomesnį ir didesnį pikniką del Sandaros naudos, bendrai su Centru. Tuo laiku eina prirengimo atliekami darbai, platinami įžangos tiketai; kurie pereitą vasarą lietuvių yra dalyvavę Sandaros piknikė, tie noriai perka įžangos tiketus, nes pereitą vasarą buvusiu pikniku liko visi patenkintais. Pasakysiu nepardėdamas nei kiek, kad šmet busiantis Sandaros piknikas, kiek tenka permatyti, bus vienas iš didžiausių iš visos apie-linkės. Programas suorganizuotas, tai bus įvairus — nemažas. Apie abelą pikniko sudėtį tėmykit „Sandaroje“; matysit iš apskelbimų ir tarpinių pranešimų. Prisiartinus pikniko dieni atvažiavę persitirkinsit, jog sandariečiai pažadus, su pridėkais, išpildo. Dabar jau laikas daryti sutartis, kad birželio 25 ir 26 dienomis būtų galima atvažiuoti į Jaunimo šventę, į gražuolių kontestą ir į gražų programą; tai galiu sakyti bus Lietuvių diena, nes dalyvaus lietuvių iš viso Michigano pakraščio, stovinių miestų skaitlinga minia lietuvių. Vieta busiantiom išskilmėm: Riverview Resort, p. S. Mokkaus Parke, four mile road at Root River, half mile west of Highway 15, North of Racine. Laikas: Birželio 25 d. Prasideš 4 val. po pietų ir tęsis per visą naktį. Iš vakaro tęsis šokiai, užsibaigus šokiams per visą naktį kurenšim amžiną ugnį ir kalbėsime apie Lietuvių tautos reikalus. Birželio 26 d., sekmdieny, pradžia 10 val. iš ryto; 2 val. po pietų prasideš pildymas didžiulio programa. Šokiai baigsis 12 val. vidurnaktį. Turiu pastebėti, kad svečiai šeštadieny suvažiavę galės, kurie norės, pernaktį Parke, nes yra vietos ant žalio kvepiančio šienelio, o panelėms lovos kambariuose, užrakytuose su devyniais raktais. Pilna apsauga nuo nekalčių bernelių.

Atminties Kapų Puošimo Šventė

Gegužės 30 d. vietinės kareivių organizacijos buvo suruošios Washington Park gražų tai dienių programą. Teko matyt nemažai atėjusių lietuvių pažiūrėti programos. Čionai prie vienos vietos, vakarų daly Racines miesto, randasi trys kapynynai. Du senkapiai Mound Miesto kapynynas ir Katalikų Calvary kapynynas. Daugiausiai lietuvių palaidota Calvary kapuose. Tretieji kapai dar nauji taip jau miesto Greceland Laisvų minčių lietuvių juose laidojasi. Greceland kapynynė yra vienas mūsų brolis sandarietis, užmigęs amžinu miegu, silsiantis ramiai, tai velionis Mykolas Vijnunas. Ant jo kapo paminklą pastatė jo brolis Justas Vijnunas. Puošimo dienoj jo kapą gėlėmis papuošė p. Sijonai.

Šiaip visi treji dideliai kapynynai skendo gėlyne. Vaikščiojantiems gėlės sudaro širdžiai skanų kvapą, tarsi išsiantieji iš amžinos už po grabinės karalijos gyviems kaip atidėkodami už jų atlankymą ir atmintį su šiltu kve-

piančiu oru sudaro didelį malonumą.

Gegužės 29 d. Naujiųjų piknike teko sužinoti, kad SLA. kuopų išrinktiems atstovams socialistų klika po kelis sykius atvažiavę į namus siulyja apmokėti kelio tikietą ir busiantį SLA. Seimą jei jie socialistų, Bagočiaus-Gužio pusę laikys. Bet sandariečiai savo brangių idėjų už pinigą neparuoda. Seimas turės tarti tiesos žodį.

M. Kasparaitis.

SUTRUKUS RANKŲ SKURAI

Seimininkėms dirbant namų ruoša: skalbant ar mazgojant, rankos sutruksta. Labai gerai yra sutrint rankas su „ricina“ (caster oil), nuo vieno sutrynimo beveik buna sveikos, išgyja.

ZYMĖS ANT SIENŲ

Kad nepaliktų žymės ant sienų kur kabo paveikslas, reikia ant kerčių inspausti ar inkalti plačiom galvom vinukės (thumbnails), tuomet natsiranda dulkių, nelieka žymės ir popieris ant sienos ne nublunka.

LIETUVŲ SU EKSKURSIJA ŠIAŲ VASARĄ

Tikiai per Lietuvių Uostą
K. L. A. I. P. E. D. A.

SKANDINAVŲ AMERIKOS LINIJA
per Kopenhagą

LIEPOS 2 d.

BIRZELIO 18 d.

laivu

laivu

“FREDERIK VIII”

“UNITED STATES”

Rengia — “Vienybė”

L. D. S. EKSKURSIJA

“Naujienos” ir “Dirva”

ir “Darbininkas”

SVARUMAS IR PATOGUMAS — MALONUS PATARNAVIMAS
Informacijų ir laivakorėjų reikalais kreipkitės pas savo agentą arba
SCANDINAVIAN AMERICAN LINE

NEW YORK

BOSTON

CHICAGO

27 Whitehall St.

248 Washington St.

130 N. La Salle St.

MARGUTIS

Radio Bangomis

Muzikos, dainų ir visokologijos žurnalas išeina kas dvi savaitės. Kaina metams \$2.00. Pusei metų \$1.00
Kas vakarą, 10 val., duodama radio programas, kuris girdimas Chicagoje ir apie linkėse.

Margučio adresas:

2437 West 69th St.

Chicago, Ill.

Telefonas: Grovehill 2242

\$2.000 Nelaimė

Apdrauda Veltui

Šita apdrauda yra duodama vyrams, moterims ir vaikams nuo 10 ligi 70 metų amžiaus. Nereikalaujama jokios egzaminacijos. Gali gauti visokių užsiėmimų žmonės. \$25.00 į savaitę nuo pirmos dienos suzeidimo per 26 savaites. Moka už visokius suzeidimus, nežiurint-kaip ir kur nelaimė įvyko. Didelė pašalpa dalinuos suzeidimus.

\$100.00 NETIKĖTOS PAŠALPOS.

Si stebėtina apdrauda jima autų savininkus; važiotojus automobiliu, gatvekarui, elevatoriu arba taxi ir geležinkeliu. Taipgi pašalpa yra duodama atsitikus nelaimėi nuo perkuno, vėtros, sudegimo, nuskindimo ir nuo įvairių gvyulių suzeidimom.

Tą apdraudą išduoda

Modern Life and Accident Insurance Co.

Seni “Sandaros” skaitytojai ir jų šeimos gali gauti vieną apdraudą prisijuniant šį kuponą ir \$3.65 į metus į Sandaros raštine, 3236 South Halsted St., Chicago, Ill. ...
Norėdamas gauti “Sandarą” garsinamą nelaimės apdraudą, ai prisijunčiu del naujos atnaujinimo.

Vardas pavardė .....

Adresas .....

Užsiėmimas .....

Paveldėtojas .....

Giminystė .....

Paveldėtojo Antrašas .....

Rekomendacijos .....

Aplikanto parašas .....

Tikiai vieną apdraudą gali gauti “Sandarą” skaitanti šeima.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINIS SANDAROS LAIKRAŠTIS

Lithuanian Weekly
Published Weekly on Friday by the
Lithuanian National League of America

Editorial Office: 3236 South Halsted Street Telephone Calumet 3277

SUBSCRIPTION RATES:
\$2.00 per year in the United States
\$3.00 per year in Canada and all
foreign countries

Entered as second class matter OCTOBER 25th, 1928, at the Post
Office at Chicago, Illinois, under the ACT OF MARCH 3, 1879.

Sandara yra savaitinis laikraštis, leidžiamas kas penktadienis. Leidžia
Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, 3236 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Užsakymo kaina

Suvenylose Valstijose metams \$2.00
Užsienvyje metams \$3.00

SANDAROS PLATFORMA LINK LIETUVOS IR LIETUVYBĖS
Laisva Nepriklausoma Demokratinė Lietuvos Respublika.
Vyriausia šalis valdžia ir suverenas yra pati tauta, išreiškianti
savo valią, slapsti ir teisėtai balsavimu visų pilnamečių ir pilnamečių gy-
ventojų — vyrų ir moterų.
Lietuvos Respublikos ir visos Lietuvos Tautos sostinė ir tautinio
bei kultūrinio gyvenimo centras yra Vilnius.
Visuotinis bepalikis švietimas ir mokslo bei kultūros kėlimas tar-
pe Lietuvos ir išsvijusi lietuviai.
Kuoartimaisi broliškai ryšiai tarpe Lietuvos ir plačiosios išsvijios
jungtinės Valstijos ir kitose šalyse.
Bendros pastangos ir veikimas įgyvendinti Lietuvoj ir visoj tautoj
placiusios demokratijos principus.
Visiems išėjimams ir sąžinės įsitikinimams tolerantiškumas ir at-
skrymas tikrinio veikimo nuo politinio.
Konstitucijos garantijos piliečių teisėms ir piliečių ištikimybė Kou-
stitucijai.

Atsišvelgiant į tautos ateići — pastangos priagaugdiję Lietuvos kar-
tą — jaunuomenę, išaukliti sveiką, apivietą ir tautiškai susipratusią.
Amžina kova už Lietuvos sostinę Vilnių visais galimais būdais —
Mes be Vilniaus nenurimim.

VOKIETIJA RENGIASI PRIE AVANTIURŲ.

Europoj dabar galima laukti visko. Iki šiol matė-
me tik prancuzų-lenkų karinį kumštį, pasirengusį kir-
sti kiekvienam, kuris išdrįstų tarti prieštaraujantį žo-
dį. Nuo to ginkluoto kumščio Lietuva yra skaudžiai
nukentėjusi netekdama Vilniaus ir kitų žemių.

Pastaruojau laiku emė sparčiai augti nauja milita-
rizmo atžala Vokietijoje. Fašistų laimėjimai privertė
rezignuoti demokratinį Breuningo kabinetą. Jo vie-
ton tapo paskirtas pulk. von Popen, kuris savo laiku
buvo išvytas iš Suvienytų Valstijų už šnipavimus. Nors
jis ir priklauso taip vadinamam katalikų centrai, tačiau
politiniuose klausimuose jis yra diktatūros šalininkas.
Didžiama naujo kabineto ministrių, bus senieji kaize-
rio karininkai arba turtingesni dvarininkai. Vienas
rytprusių dvarininkas, kuriam teks vidaus reikalų mi-
nisterija yra lietuvy kilmies. Jo pavardė — von Gayl,
pakeista iš Gailis.

Tokio tai plauko žmonės dabar valdys Vokietiją.
Galima iškalno spėti, jog šis dvarininkų kabinetas grie-
bis visų priemonių, kad atsiimti ne tik "lenkišką kori-
dorių", Dancigą, bet taipgi ir Klaipėdą. Iki šioliai Vo-
kietija tenkindavosi notomis ir savo reikalavimus sųs-
davo Tautų Sąjungai; kitaip sakant, ji nors pavirsūti-
niai laikyvasi taikos. Dabar gi, įvykus tokiam per-
versmū, vokiečiai pradės rengtis prie įvairių karinių
avantiurų. Pirmutinė gali nukentėti Lietuva, nes ji yra
silpnėsnė už kitus. Pačioj Klaipėdoj bus keliami riau-
šies ir nesantaika, kad parodyti, jog lietuviai neišgali
valdyti to krašto. Nebūtų nieko nuostabaus jei atsiras-
tų koks nors vokiškas Želigovskis ir eitų "vaduoti"
Klaipėdos.

Taigi paėmus viską į kruvą pamatysim, jog mili-
taristų įsiviešpatavimas Vokietijoje nieko gero nežada.

LIETUVOS VALDŽIA KOVOJA SU BAŽNYČIA.

Sumaišymas tikėjimo ir politikos dažnai sukelia
tokius konfliktus, kurie nėra pageidaujami nei vie-
nai, nei antrai pusei. Besikuriant mūsų valstybei ka-
tališkų veikėjai labai troško, kad bažnyčia ir valstybė
butų sujungta neatmezgamu mazgu. Mūsų pakraipos
žmonės dažnai nurodinėjo j visokius nepatogumus ir
skriaudas tiems piliečiams, kurie nėra surišti su jokia
tikyba. Jie iš savo kišenius turi mokėti taksus užlai-
kymui dvasiškių ir bažnyčių, nors j jas beveik niekad
neužsuka. Tačiau pats didžiausias nepatogumas, ku-
omet valstybė globoja tikėjimą yra tas, kad tarp pasau-
linės ir dvasiškos valdžios nuolat kyla nesupratimų
del pirmenybės. Seniau kildavo karai tarp vienos ir an-
tros pusės šalininkų; šiandie tie susirėmimai yra tru-
putį švelnesni, bet visgi nesveikas pačiai valstybei.

Šiomis dienomis iš Kauno atėjo žinių, kad Sme-
tonos valdžia nusitarė nepasiduoti Vatikanui ir mano
toliau kariauti su ta kunigų dalim, kuri Smetonos ne-
pripažįsta. Nemažas kunigų skaičius atsidūrė teisme ir
tapo nubauti už įvairius neprielankius valdžiai dar-
bus. Kitiems atsakyta mokėti algas. Pav. visiems kai-
šedorių vyskupijos dvasiškiams algos iš valstybės iš-
do nebebus mokamos. Tuomi norima užgnaužti ope-
zicija. Popiežius, žinoma, del to netylės ir sųs protes-
tus j kuriuos vargiai ar bus atkreipta domės.

Mokėjimas ar nemokėjimas kunigams algų pri-
klauso nuo valdžios. Jeigu ji visiškai nustotų finan-
savusi parapijas, nieko prieš tai neturėtumėm. Bet Lie-
tuvos valdžia prasilenkia su teisingumu kuomet ji mo-
ka tiems kunigams, kurie valdžiai pritaria, o nieko ne-

duoda tiems, kurie yra opozicijoje. Cia taip sakant, no-
rima nupirkti prielankumą ir tuomi gerokai sudėmo-
ralizuoti ne tik bažnyčią, bet ir pačią valstybę.

Apžvalga

APIE SLA. SEIMO TEISES

Adv. F. Bradčilio parei-
škimas, kad tik SLA. seimas
turi teisės rinkti Pildomą Ta-
rybą, beabejo, nustebins ne
vieną šios organizacijos nari-
rį, kuris mano, jog visuoti-
nas balsavimas išrenka, o sei-
mas tik "patvirtina" įvykusį
faktą.

Tame nėra nieko ypatingo.
Beveik visose fraternalėse or-
ganizacijose viršininkai skiri-
jami seime.

Mes tą faktą pabrėžiam ne
todel kad busimam seime no-
rėtumėm ką nors ypatingo
pravesti, kas būtų priešinga,
kaip tuli mūsų oponentai iš-
kalno perspėja, demokratijos
dvasiai. Sandariečiai dar nie-
kur demokratijos neįveidė.

Mums svarbu tik pačios or-
ganizacijos gerovė. Visuoti-
nose balsavimuose kaip poli-
tikoj, taip ir SLA. tas dau-
giausia patraukia balsų, ku-
ris išgali žarstyti šimtinės ir
turi drąsos nemielaširdingai
kitus niekinti. Toks politika-
vimas kenkia bizniui ir štai
del ko fraternalės ir apdrau-
dos organizacijos pačius svar-
biausius reikalus paveda ne
referendumui, bet seimams.

Ir pastarieji SLA. balsavi-
mai del aukščiau sumintų
priežasčių, nepastatė prieš-
kyn tokių žmonių, kurie iš-
tikro butų tinkamiausi. Jie
sukėlė tik begales kivirčių,
kuriuos busimas seimas turės
išslyginti, jei norime, kad SLA.
gyvuotų ir augtų.

KODEL ŽUVO LIETUVOS PREK. IR PR. BANKAS

Neseniai užsibaigusi garsi
buv. Lietuvos ministerių pirm.
Vytauto Petrulio byla iškėlė
aikštės daug įdomių dalykų.
Pirmiausiai metasi j akis tas
faktas, kad buvusieji mini-
steriai kartais visai be ato-
dairos eikvoj valstybės iš-
dą ir užimamas vietas nau-
dojo privatiškiems reikalams.
Už tai p. Petruliui ir tenka
dabar sėdėti sunkiųjų darbų
kalėjime.

Štai pav. p. V. Petrusis bu-
damas ministerių pirmininku
suteikė be jokios garantijos
ir nuosimčių pusė milijono dol-
lerių paskolą Prekybos ir
Pramonės Bankui. To banko
vedėjas M. Yčas papasakojo
teisme, kodel tam bankui bu-
vo reikalinga pagalba:

Prekybos ir pramonės
bankui ištikrųjų riestai bu-
vę — nesulaikoma klimpes
j bankrotą. Bankrutuojan-
čio banko akys buvusios
atkreiptos j Petrulį. Petru-
lis, teisybė, prek. ir pram.
bankui pagalbos ranką iš-
tieses — davęs 5 mil. lt. ne-
va svetimai valiutai pirkti.
Bankrutuodamas prek. ir
pramonės bankas, pasak
Yčo, Lietuvos bankui likęs
skolingas 1,6 mil. lt. Sve-
timos valiutos bankas ne-
įstengs nupirkti todel, kad
buvę svarbesnių reikalų ir
tie 5 mil. lt. buvo kaip uo-
ga prartyti. Be to, Yčas sa-
kęs, kad del prekybos ir
pramonės banko bankroto
nemaža esą kaltas ir Lie-
tuvos bankas, tuo metu bu-
vusi Liet. banko valdyba.
Girdi, Lietuvos bankas var-
žęs prek. ir pramonės ban-
kui kreditus, tai prek. ir
pram. bankas ir atsiduręs
ant bedugnės krašto.

Jeigu jau toki stambi 5
mil. litų paskola ir dar be
nuosimčių, neišgelbėjo Preky-
bos ir Pramonės Banko, tai
matyt, kad ten daug kas ne-
buvo tvarkoj.

P. JARO NUSISKUNDIMAS

Vienam pastarųjų "V." nu-
merių p. P. Jaras išmėtinėja,
kad ne "Tėvynės" redakto-
rius, ne sandariečių veikėjas
Vinciuonas nepritaręs jo sum-
nymui sukviesti tautiniai nu-
sistatčiusi redaktorių suva-
žiavimą. Nuo savęs p. Jaras
patiekia tokią išvadą, jog mi-
nėti asmenys gal ir priimtų
jo idėją, jeigu j suvažiavi-
mą būtų pakviesti socialistai
ir komunistai.

Su tokia išvada sveiko pro-
to žmogus negali sutikti. Re-
daktorių suvažiavimas sunku
įvykinti ne del socialistų ar
komunistų, bet del ekonomi-
nių sąlygų ir stokos laiko.

Skaitytoju Balsai

Gadynės Dokumentas

Perskaitęs "Tėvynės" 22 nu-
merį tilpusį paskutinio SLA.
Pildomosios Tarybos suvaži-
vimo protokolą negali iškęsti
žmogus nepasakęs: mūsų Su-
sivienijimas buvo, buvo ir dug-
nas išpuvo — lygiai kaip tas
lietuviškas priežodis. Čia ir
SLA. prezidento p. Gegužio
pareiškimai-nusiskundimai tel-
pa, kad jo parašas falsifikuo-
tai po protokolu dedamas ir
j pareiškimais protokoluose
falsifikuotai užrašomi, arba
Pildomosios Tarybos nutari-
mai taip užrašomi ir prava-
romi, kaip didžiūmą sudaran-
čiais klikai reikalinga. Rei-
kia visiškai nesiskaitoma ne
su prezidento oficialiais pa-
reiškimais, ne su joku teisė-
tumų — net prezidento pa-
rašas naudojamas ten, kur jis
nepasirašo.

Kuomet šitokio laipsnio
savaliavimai pasiekę Susivie-
nėjimo vadovybėje, tai pris-
eina labai susirupinti ir pa-
čiu Susivienijimo likimu. Na-
riai ir komisijos prezidentą
kaltina už nedabojimą Susi-
vienijimo turto, o čia prezi-
dentas pasisako, kad jo rei-
kalavimai jam siuntinėti mė-
nesinius raportus apie SLA.
finansinį stovį ignoruojami ir
todel prezidentas atvirai SLA.
nariams pasisako, kad jis nie-
ko nežino apie Susivienijimo
finansinį stovį. Ir iš kur jis
gali žinoti, jei sekretoriaus ir
iždininko ofisai jam tų žinių
nesuteikia. SLA. finansinio sto-
lio prezidentas neveda ir tai
žino tik sekretoriaus ir iždi-
ninko ofisai.

Toliaus, buvęs SLA. 4-to ap-
skričio iždininkas J. Mikalau-
skas už prašvilpimą \$1,214.60
apskričio pinigų tik suspen-
duotas nuo užėmimo bile ko-
kio urėdo SLA. kuopoj, ap-
skirty, komisijose ar Pild. Ta-
ryboj. Ir tai suspenduotas tik
dviem metam ir kol neatsi-
teis su apskričiu. Bet jei nie-
kuomet su apskričiu neatsi-
teis, tai kas tuomet? Arba jei
atsiteis, tai po dviejų metų vėl
gali švilpauti su Susivienijimo
pinigais pastojęs kuopos ar
apskričio iždininku. Mat jo
brolis sėdi Pildomojoj Tary-
boj, tai kur čia bus tinkamai
baudžiamas tokią sumą ap-
skričio pinigų praleidęs ir ap-

skirty suirute sukėlęs "veikė-
jas".

Bet štai ponis Z. Vitaitie-
nė be jokio teismo, be jokio
tardymo prašalinta iš Susivie-
nėjimo. Mat ji nusidėjo visa-
galinciai klikai, kad SLA. ofi-
se Jurgelutės biurausiuo butu
įžeista gynė savo garbę
jai galimu budu. SLA. Pildom-
mą Tarybą kontroliuojančioj
klikoj nebeliko net tiek žmo-
niškumo, kad protokole nepa-
talpinami nei tie motyvai, ku-
riais remdamosi kaltinama na-
rė atsisako stoti vienpusiškam
Pildomosios Tarybos teisman.
Kas pasauli matė vienpusi-
kesnį teismą, kaip tie patys
žmonės yra ir kaltintojais, ir
liudininkais, ir teisėjais. Del
ko ponis Vitaitienė nestojo j
tą vienpusiškos klikos teismą,
tai dalinai pasako SLA. pre-
zidentas p. S. Gegužis savo
pastaboje prie ponios Vitaitie-
nės išbraukimo iš SLA. SLA.
prezidentas sako:

"Sąryšy su SLA. Pildomo-
sios Tarybos paskutinio suva-
žiavimo protokolu aš parei-
škiu protesto formoje, kad
prieš Zosę Vitaitienę skundas
pasiekę Pildomąją Tarybą ne-
konstitucijiniu keliu, tas skun-
das nebuvo sulig konstituci-
jos nagrinėtas ir pabauda už
jai primetamą prasižengimą
ne sulig SLA. konstitucijos
uždėta. Todel mano parašas
po protokolu nereikia, kad
aš su tuo nutarimu sutinku, o
tik liudija, kad taip įvyko.
Šitą pareiškimą darau delto,
kad aš permatau jog šitas rei-
kalas gali buti nukeltas j ki-
tas įstaigas, kas Susivieni-
mū gali padaryti ir iškaččių,
tai aš noriu, kad SLA. nariai
žinotų mano poziciją."

Žinome ponas prezidentė,
kad Tamstos pozicija Susivie-
nėjimo geroje paremta, bet
Susivienijimo reikalus terori-
zuojami klika nesiskaito su
Tamstos pozicija, nesiskaito
su joku teisėtumu ir žmoni-
skumu.

Čia minėtus SLA. Pildomo-
sios Tarybos suvažiavimo pro-
tokolas gali pilniausiai įtiki-
niti ir didžiausj p. Gegužio
prieš, kad SLA. prezidentas
yra bejėgis kovoti už Susivie-
nėjimo gerovę prieš susidari-
siją kliką iš didžiūmos Pildom-
sios Tarybos narių. Pild.
Tarybai konstitucija paveda
ašskinti įstatymus ir kuomet
didžiūma Pild. Tarybos narių
tuos įstatymus apverčia aug-
stinis kojomis ir visai su jais
nesiskaito, tai vienas prezi-
dentas ir net mažuma Pild.
Tarybos narių nieko negali
padaryti prieš tokius klikos
pastangas. Tik seimas gali
tokius neteisėtus Pild. Tary-
bos nutarimus pakeisti ar vi-
sai panaikinti.

Idomu ką j tai pasakys sei-
mas, kuris įvyks už poros sa-
vaičių? Butų tiesiog organiza-
cijos likimui tragedija, jei ir
seimas užgirtų tokius nežmo-
niškūs savaliavimus. Jei sei-
mas paliks tinkamai nenubau-
dęs Devenio vagystės kaltinin-
kų, kurie Susivienijimui pa-
darė suvirš 30,000 dol. nuo-
stolių, jei užgirs įvairius ki-
tus savaliavimus Pildomaj
Taryboj susidariusios klikos,
tai tuomet jokios teisybės, jo-
kio žmoniškumo Susivienijime
nesitikėkim ir neieskokim.
Laikas SLA. nariams, o ypač
busiančio seimo delegatams
atkreipti atydą j susidarusį
SLA. reikalų tvarkyme kas to-
kio panašaus j butlegerišką
gengsterizaciją. Seimui palikus
SLA. reikalus tokiam stovj,
kaip lig šiol buvo nuo perico
seimo, tai neužilgo galėsime
statyti kryžių ant Susivieni-
mo kapo.

SLA. Senas Narys.

Ka Duoda Sovietų Pen- kių Metų Planas

Pittsburghe išeinąs angli-
kasių laikraštukas United Ef-
fort", patalpino savo bendra-
darbio J. N. Bergerio ilgoką
straipsnij apie bolševikišką
"rojų" ir penkių metų planą.
Tarp kitko, jis rašo sekan-
čiai:

Sovietų Rusijoje šiuom tar-
pu ir nuo pat pradžios "pen-
kių Metų Plano", 1928 m.,
gyvenimas nėra pakenčiamas
plačiosios liaudies, iš priežas-
ties blogo drauginio aptar-
navimo, išskyrus kelių komi-
sarų bei šiaip valdininkų.

Bėgyje paskutinių devynių
mėnesių, abelnas pragyveni-
mas pakilo trigubai, ir dar
vis kas dieną kyla aukštyn.
Apie drabužių-aprėdalu klaui-
simą nėra nei kalbos. Vieni
negali jų gauti todel, kad yra
didelė stoka, gi kitiems drau-
džiama pirkti bile kaina. Kai
kurie turi dirbti ir taupyti
per istisus metus, kad galė-
tų nusipirkti siutą, lygų ver-
tės \$14.00 Amerikoje. Kiti
dar dėvi drabužius, kuriuos
išgijo dar 1928 metais, nes
nuo to laiko dar nepajėgė su-
sitaupyti tiek pinigų, kad ga-
lėtų nusipirkti naują.

Tai yra dėl tos priežasties,
kad visas yra išvežama už-
sienin, kad gauti dolerių, už
kuriuos galėtų nupirkti maši-
neriją. Dėl to tai ir turi skau-
džiai nukentėti abelnas-drau-
gijinis gyvenimas ekonomi-
niai. Tačiau Sovietų valdžia
dar rengia keletą kitų pana-
šių planų, tuojaus pasibaigus
pastarajam planui.

Kaip atsiliepia šis penkių
metų planas ant Rusijos dar-
bininkų? Pirmas, darbininkas
norėdamas gauti darbą, pi-
rmoj vietoj turi buti proleta-
riato pasekėjas, kad gauti ko-
kį darbą; antras, turi buti ak-
tyvis bolševizmo skleidėjas, o
tuomet, už kokios poros sa-
vaičių laiko jam duodama, su
kuria jis gali kooperatyvose
pirkti reikmenis. Kiekvienas
darbininkas gauna po dvi kny-
gutes ir su tomis knygutėmis
eina ir stoja j eiles. Kiekvie-
nas reikmenis randasi skir-
tingoje vietoje ir kol moteris
susiperka valgius, praeina nuo
keturių iki aštuonių valandų.
O kartais reikia prastovėti po
kelias valandas vienoj eilėj.
Kas blogiausia, tai kad tose
eilėse kartais reikia stovėti
ant lietaus ir sniego po ke-
lias valandas prie mažo lan-
gelio.

Kainos yra tokios, kad kar-
tais visai neprieinamos, paly-
ginamai su uždurbū. Tiesa,
kooperatyvose yra pigesnės
reikmenys, bet jos tiek pras-
tos, kad tankiausiai negalima

jomis naudotis. Taipgi, tų
reikmenų gaunama tiek ma-
žai, kad jų niekad nepakanka
ir darbininkai yra priver-
sti badauti arba eiti j atvi-
rą rinką pirkti reikmenis. Bet
paprasto darbininko uždurbis
yra tiek mažas, kad jis jokių
budu neįmano nieko viešose
įstaigose ką nors išgyti. Tai
tokia padėtis paprasto ir nuo-
lat dirbančio darbininko. Na,
ir dar toks darbininkas yra
skaitomas specialiai gerosė
sąlygose gyvenąs. O kaip gy-
vena neistikimieji, tai kitur
gyvenantieji žmonės negali
nei įsivaizduoti.

Na, dabar pažiūrėkime kaip
gyvena ofisų darbininkai, pa-
vyzdžiui, rusas inžinierius, ir
jo šeimą kurį turėją progą
pažinti ir gerai pažinti jųj
gyvenimą, kadangi jis gyveno
šalimais manęs. Patyrinėjęs,
štai ką patyriau: šis šeima skai-
toma aukšto klasės šeima,
nors tikrenybėje taip nėra. Jis
yra techniškas patarėjas vie-
noje geležinėje dirbtuvėje ir
jis uždriba 750 rublių j mė-
nesį. Jo moteris yra daktarė
ir iš profesijos uždriba 200
rublių mėnesiui. Bet jie ne-
gali nieko pirkti kooperaty-
vuose, išskyrus 5 kiaušinius,
200 gramų cukraus j mėn.
del 1 vaiko ir dviejų kilogra-
mų duonos kepaluką j dieną
del visos šeimos. Visas kitas
gyvenimo reikmenis reikia
pirkt viešoj rinkoj ir todel nėra
galimybės žmoniškai pra-
gyventi už 950 rublių j mė-
nesį. Ir rezultate matome tą
patį, ką ir paprasto darbinin-
ko, nes jie didesnį laiką yra
priversti misti sausa žuvim ir
duona.

Taigi Rusijos žmonių gyve-
nimas tik tuomet galės pasi-
keisti, kaip pasikeis esamoji
santvarka. Bet tai dar pra-
eis daug laiko, kol Rusijos
masės susilauks žmoniškesnių
gyvenimo sąlygų.

Šešių valandų darbo diena

Gelžkelio darbininkų orga-
nizacija pradėjo agituoti už
įvedimą šešių darbo valandų
dienos. Jau yra atsikreipta
tuo reikalu j Interstate Com-
merce Commission.

Tuomi tikimasi šiek tiek
sumažinti bedarbė.

BRAZILIJA IKALINO 163 OFICIERIUS PO 30 DIENŲ

Rio De Janeiro, Brazilija.
— Gegužės 25 d. Brazilijos
karo ministeris pasiuntė kalė-
jiman 163 karininkus 30-čiai
dienų už atspausdinimą tam
tikrų naujų senjūnams patvar-
kymų pirm neskul kad jie ga-
lėtų buti pakelbtai per tam
tikrus militarius šaltinius.

MIRTIS

Pagal Dastojevskj

Tegul aš numirsiu — maža baimės
Tik aš bijausi vienos nelaimės.
Kad ir mirtis ateidama
Iš manęs nesijuoktų skriausdama.

x x x
Bijau, kad ties mano šaltu kumu
Kartais ašaros karčios nebirtų.
Kad kas nors su gailėsčiu kvailu
Nedėtų ant mano karsto gėlių.

x x x
Kad mano karstas nebut lydimas
Didelės minios gerų draugų.
Kad nebučiau aš žmonių mylims
Po šaltos žemės amžinių kapų.

x x x
Kad viso, ko aš troškau dar gyvas
Taip labai ir taipgi tikėtai veltui.
Linksmi nusišypsojęs likimas
Neduotų man esant šaltuos kapuos.

— Svirplys.

ŠIS BEI TAS

Rašo A. Brijuanas

Atsakymas p-lei—P. Šarkaitė

Panelė P. Šarkaitė pereitame "Sandaros" num. vadovau damose labai gerai pasakė klausimą apie muzikos tarptautybę. Irjrodė, kad lietuvių kompozicijų (bent klasiškų) nėra per daug mūsų tautos kompozitorių pagamin ta, todėl geresniems dainininkams prisineina griebtis svetimų kompozicijų, jas sulietuvinant.

Nors ir nė muzikas budamas visgi su didžia nualanka p-lei Šarkaitė galiu pasakyti, kad lietuvių kompozitariai pagamino, gamina ir pagamins geresnių muzikalių tverinių, negu juos spės mūsų gebesnieji dainininkai bei dainininkės naudoti. O jų tinkamas sunau dojimas tikrai kelia pasigėrė jimą ne vien lietuviams. Ne tikit? Well, then you are the judge!

Tarptautybė yra tautybė

Visgi tarptautybės (interna cionalizmo) klausimas pas vi sas tautas nėra tinkamai su prastas. Kad ir panelė Šarkai tė sako, kad muzika yra tarp tautiška. O aš klausiu Jos, kas nėra tautiška patampant tarptautišku? Mes visi dai nuojame pasiganėdinimo ar bizniškais išrokavimais, nes iš mus to prigimtis reikalauja beiverčia. Tą viską atlieka są moningas gerklės organų var tojimas, o jis randasi visų tau tų rasių žmonėse. Taipgi val gis — valgymas yra tarptautiš kas, nes jis visnodai atlieka mas, taipgi guolis, redymasis ir taip toliaus yra tarptautiš ka — ar ne?

Todel čia ir ieina gerosios tautybės ypatybės padaryda mas gyvenimą įvairesniu, ne nuobodžiu. Juk ir muzika bei daina tik tada buna maloni su prantama ir žavėjanti kada ji paeina iš tautos sielos ir yra tos išreiška. Muzika ir abelnai kultura, pasidaro įdo mi ir daugiaus reiškianti, kada ji yra tautiška. Tarptautišku mas yra kaip anglai sako bunk. Tik mūsų nesuipratė liai komunistai gali juomi di džiuotis, nes jie nenori nieko žinoti nei ką gero žinoti.

Visas žmogaus gyvenimas yra tarptautiškas ir tautiškas. Tik žmogaus gyvenimas pasi daro įdomesniu jo šeimoje, tautoje. Tik reikia į tai dau giaus įsigilinti, o tautiškumo svarba žmonijos gyvenime pa ti per save išsiaiškina. Tik ne civilizuotas, pauslaukinis gyvu nas tautybės sverbos nesupran ta ir jo likimo draugai nega lintys protauti keturkojai ir kitokie gyvunai, jam esti drau gais.

Mēs turime daug intelektualių spēkų

Lietuviai turi taip gerų me dikų (daktarų), kaip ir kitos tautos kad turi. Mums nerei kia bėgti pagalbos ieškoti pas kitos tautos daktarus, nes lie tuviški daktarai tokį pat mok slą yra išėję kaip ir kitų tautų daktarai. O kas svarbiausia, lietuvių daktaras geriaus savo tautietį supras ir prijaus.

Taipgi mūsų turime gerų savo advokatų, kurie teisių žinojimu ir iškalbingumu yra lygus visų tautų tos rusies profesio nalams. Ir tas lietuvis, kuris naudojasi svetimtaučių teisinin kais, vertas pasmerkimo.

Lietuvos opera turi tokių ge rų dainininkų, kad net kitos

tautos mums pavydi. Čia kalbu ne vien gyrimu, kas savo, min tim vadovaudamasis, bet ir skaitydamasis su tikrenybė, net suminėti vardus mūsų ge resnių muzikos žvaigždžių yra jau ne lengva, nes jų randasi opšiai.

Mūsų kompozitoriai paga mina užtenkamai gerų kom pozicijų, kurios savo kiekybe užima aukštą vietą muzikos pasauly. Tik, gal but, yra dar neparankumų jų greitam įsi gijimui, nes mes neturime pa skelbto centro, kur kreiptis, kad tuos kurinius gavus. Taip gi dar prisideda prie mažo vartojimo mūsų kompozicijų ir toji nelaboji, pas lietuvius įsigyvenusi, liga, kad kas lie tuviška, tai ir ne taip jau ge ra. Tiesa, liaudies melodijos per daug buvo naudojamos ir, kaip vien vaitonių melodijos, yra atsibodusios. Tas ga lima, reikia ir butina pakei sti mūsų geresnių kompozito rių dainomis.

Į viską reikia rimtai žiūrėti

Taigi viską į kruvą suėmus ir apsvarsčius, pasirodo, kad pas lietuvius nėra viskas taip bloga, kaip kad pasimistai nurodo. Žiurdami savo aki

mis į savo reikalus ir varto dami "horse sense", mes su rasime, kad daug kas, pas lie tuvius yra geriaus negu buvo manoma. Taigi ir naudokime viską gerą ir nesileiskime nu siminiman, o skaidresnė sau lutė niekad nenusleis nuo mūsų gyvenimo.

The Value of Literature

Literature is an art of ex pression. The material which it employs is experience; or in other words, literature is the expression of life. Action, emotion, and thought are three great divisions of life, and constitute experience. Literature undertakes to re present such experience thru the medium of language, and to bring it home to the under standing of the reader. It is obvious that literature makes its appeal to the individual mind and is intelligible only in so far as the individual is able to comprehend its lan guage and interpret the ex perience there embedded.

Sympathy and imagination are the faculties which liter ature most cultivates by ex ercise, and the enlightenment which literature brings is in the main achieved through them. It is plain that the ap preciation of literature is a continuing process, and de pends on increase of expe rience in the personal life and

on growth of the imaginative and sympathetic powers; hence it is changeable in taste and standard, and varies from stage of life to another. It is a measure of growth because it proceeds from growth; to love the poets is a certificate of manhood, a proof that one has put forth the powers and appropriated the means of life, that one is on the way at least to be humanized.

Literature is the foremost of the humanities, of those instrumentalities by which man becomes more complete human; and in the individual this end is furthered in pro portion as he understands human nature in others under its various modes and brings forth from it in himself the richest experience of its ca pacities. Whatever may be the validity of art, in the philo sophic sense, what is essen tial here is the simple fact of its presence as the mode by which literature deals with experience in order to draw from life its use and meaning for man. His life with nature must be wide and deep be fore he can appreciate nor mally and easily the greater works of poetic imagination in which nature is employed as the channel of high pas sion, as the symbol of philo sophic truth, or even as the harmonious and enchancing

environment of scenes of love or tragedy.

The conclusion is that se cret of appreciation is to share the passion for life that liter ature itself exemplifies and contains; out of real ex perience, the best that one can have, to possess oneself of that imaginary experience which is the stuff of larger life and the place of the ideal expansion of the soul, the gateway to which is art in all

forms and primarily literature; to avail oneself of that for pleasure and wisdom and ful ness of life.

It is those minds which are thus experienced that alone come to be on the level of the greatest works and to ab sorb their life; but the way is by a gradual ascent, by natural growth, by maintain ing a vital relation with what is read. So long as the bond between author and reader is

a living bond, appreciation is secure.

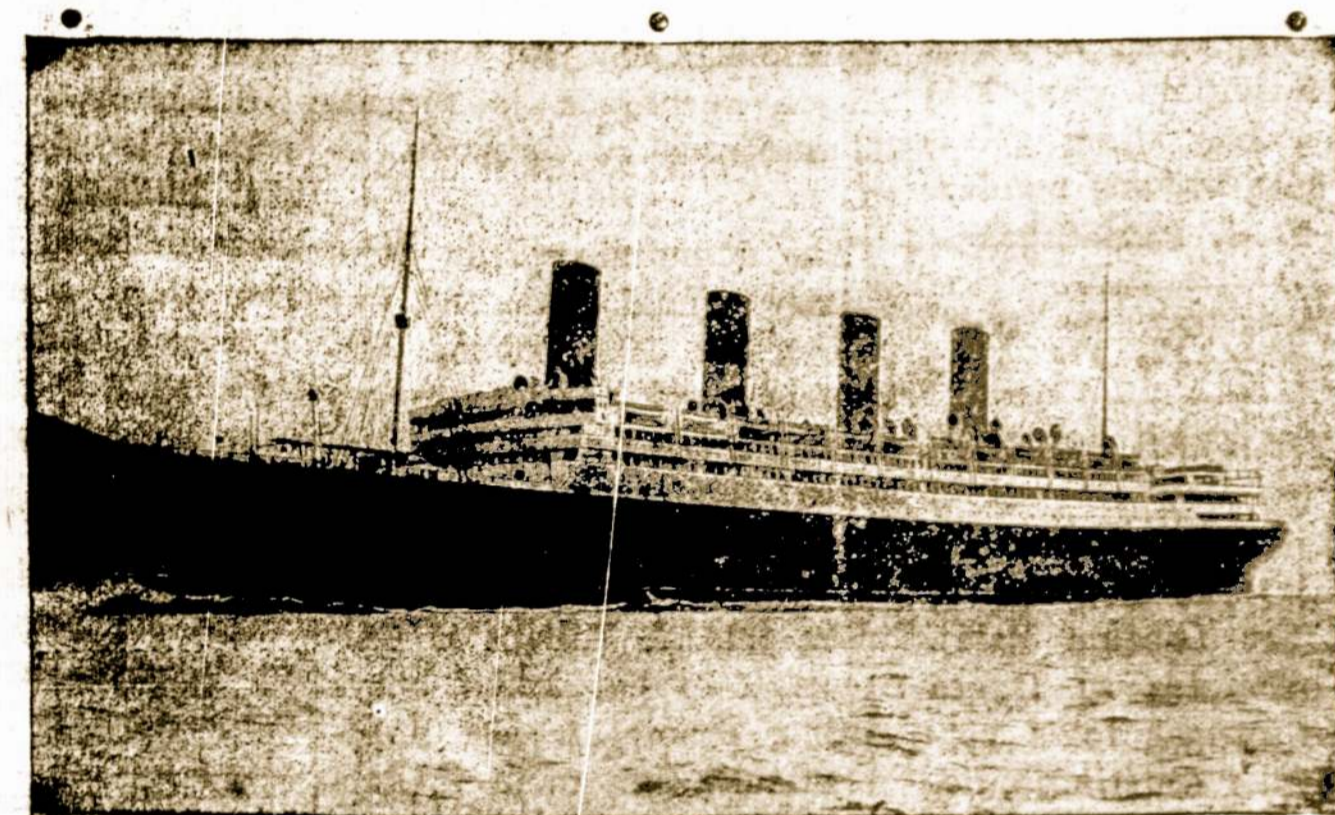
Theo. Thurston.

SALDYTUVĖ (ICE BOX)

Kad nerudytų blekė, ant kurios yra padėtas ledas, ge riausiai yra sutarpinti pare fino po plytele, ir supilti į tą blekė. Galima švariau užlai kytį, lengva nuplauti, ir ble kė nerudyja.

Rengiantiems Keliuoti LIETUVON

Kaip kas metal, taip ir šią vasarą daug lietuvių ren giasi keliuoti į Lietuva praleisti savo vasarines atostogas ir pasi matyti su saviškiais. Nekurie jau pradeda rupintis savo kelionės reikalais ir tankiai atsiklausia Laivakorčių kainų, taigi čia jas ir paduodome.

TRECIA KLASE

Į Klaipėdą ----- \$ 75.50
 Į Klaipėdą ir atgal ----- \$125.50

TURISTINE KLASE

Į Klaipėdą ----- \$ 99.00
 Į Klaipėdą ir atgal ----- \$163.00

KABIN KLASE

Į Klaipėdą pigiausiai ----- \$118.00
 Į Klaipėdą ir atgal ----- \$218.00

Vaikai nuo 1-ųjų iki 10 metų amžiaus moka pusę laiva kortės kainos.

Kudikiai iki 1-ųjų metų trečia ir turistine klase į vena pusę moka \$5.50. Į abi puses \$11.00. Kabin Klase į vieną pusę \$11.00 abi \$22.00.

Jungtiniu Valstijų Revenue ir pagalves mokesčiai atskirai.

PASTABA: Vaziuojant Lietuvon Turistine klase vasaros sezone nuo gegužės 16 iki liepos 15 ir atgal nuo rugpjūčio 1-mos iki rugsėjo 30-ta keleiviai primoka po \$15.00, perkant laivakortę į abi pusi.

Specialės Laivakorčių agentų rengiamos Ekskursijos bus sekančiais:

- "Europa" — Balandžio 20 d. per Bremeną
- "Kungsholm" — Gegužės 10 d. per Švediją
- "Statendam" — Gegužės 21 d. per Holandiją
- "Lancastria" — Birželio 1 d. tiesiog į Klaipėdą
- "Berengaria" — Birželio 15 d. per Southamptoną
- "Paris" — Birželio 29 d. Southamptoną
- "Frederik VIII" — Liepos 2 d. per Kopenhagą
- "Statendam" — Liepos 16 d. per Holandiją
- "Gripsholm" — Liepos 30 d. per Švediją
- "Majestic" — Rugsėjo 19 d. per Southamptoną

Platesniais reikalais kreipkitės į

SANDARA

3236 So. Halsted St. Chicago, Ill.

LIETUVIŲ JAUNIMO ŠVENTĖ

Naktinis ir Dieninis PIRNIKAS

SUBATOJE IR NEDELIOJE
Birželio-June 25 ir 26
1932

Riverview Resort

Four mile Road at Root River, half mile West of Highway 15 North of Racine.

Pradžia: Subatoje 4 val. vak.; Nedėlioje 10 val. ryto tęsis iki vėlybos nakties. Įžanga 25c. Tikiėtis geras abiem dienoms

Sio pikniko programos bus labai gražus ir įvairus, nes jame bus: Gražuolių kontestas, muzikalinis programos, dainos, magiški juokai, bendros ristinės ant šieno ir t. t.

Taigi visi Racinės, Milwaukės, Kanoshos, Waukegano ir Chicagos lietuviai esate kviečiami atsilankyti į šį dvidienį pikniką ir smagiai laiką praleisti.

Rengia Wisconsin ir Chicagos Sandariečiai

Amerikos Lietuviu Gyvenimas

BOSTON, MASS.

Bedarbė suvargino lietuvius

Apskaičiuojama, jog So. Bostone apie 600 lietuvių šeiminų gyvena miesto šeljami. Jie veik visi buvo ir yra geri lietuviai ir gausiomis aukomis šelpė Lietuvai. Bet gyvenimo banga juos nubloškė į apgailėtiną padėtį ir šiandien iš smaldos patys turi gyventi. Geresnė ateitis dar nematoma.

Savitarpinis nesutikimas tebegyvoja

Kaip kitur, taip ir So. Bostone savitarpinės lietuvių pietyvės pilname žydėjime. Neva idėjiniais nusistatymais, vieni kitus pravardžiuoja ir stengiasi nukovoti. Tuomi vien kitiems kenkia ir bendrai visi nukendia. Taip elgdami si sunaikinsime viską, ką per eiles metų budavojome. Lai, kaip bėgant gyvenimas visus pamokins, bet jau busime bejiegiai naujai viską atstatyti. Rodos privarėtume viens kitą remti ir vienas kitam gelbėti, iš to būtų visiems nauda.

K. J. Paulauskas.

BROOKLYN, N. Y.

OPERA FAUSTAS SCENOJE

Didelė dailės šventė, čia Brooklyne, įvyko geg. 22 d. š. m., Labor Lyceum Salėje. Sezonas užbaigtas su Opera Faust. Tai pirmas tokis perstatymas įvyko Amerikoje, lietuvių kalboje. P-nas Jonas Byra užsitarinauja didelį kreditą, kad pirmutinis čia atvykęs, surinkęs Brooklyno talentus, juos išmokinęs, prirengė Operą Faustą scenon, su scenerijoms, su kostiumais ir orkestru. Šiame Fausto perstatyme dalyvavo — Faustas — Jonas Byra, Mefistas — Pranas Stankunas, Margarita Zosė Vitaitienė, Zibelis — Violeta Tamkiutė ir Morta — Aldona Vasiliauskaitė. Ši grupė artistų suteikia begalo daug malonumo visiems atsilankusiems, ir visa publika griausmingais aploksimentais padėkvoja už jų tokį pasišventimą ir veikimą, tikrą, augščiausią kultūros kėlimą muzikos srityje, Amerikos lietuvių bei tarpe. Tai sveikintina ir linkėtina šiai artistų grupei, su p-nu J. Byra priekyje, toliau lavintis ir kelti musų tautiečių vardą iki augščiausio laipsnio.

Po operos Fausto, buvo trumpa dalis koncerto — programos iš 10 asmenų. Pažymėtina gražiai ir tarturina "Tyklai, Tyklai, Nemunėlis Tekas". Ši daina vis dar ausyse skamba. Visi dainininkai su gerais balsais tai nuuoja, tai vėl dainuoja, tai tykliai, tai garsiai ir tt. Rodos, kad klausaisi stygų, o ne balsų. Sveikintina!

Sand. Reporteris.

PITTSBURGH, PA.

Surprais Party gimimo dienoj

Pittsburgho ir visos Amerikos lietuviams gerai žinomam darbuotojui Petru Pivaronui sukako 50 metų, Gegužio 15-tą.

Turbūt nėra tos organizacijos Pittsburghe, kurioje Pivaronas nepriklausytų. Kaip Kultūros, taip labdarybės srityj Pivaronas vis pirmutinai

ir su didesne auka. Neseniai Vaižbos Buto nariai nupirko farmą; ir tą dieną visi ją susitarė apžiūrėt. Atvažiavo iš Chicagos jo brolienė su duktere ir žentu, taip pat Pivaronienės motina p. Pažereckienė. Važiuoja ir svečiai apžiurinėti farmos.

Taip viskas gerai sekėsi, privažiavo daug mašinų iš Homestead, Braddock ir Duncesne ir vietinių. Viskas užsitęšė lig 6 vakare. Važiuojant namo sustojom L. P. Svetainėje. Čia geri draugai, Pileičių Svetainės Direktorai, Simanavičia ir Gedrimas sako einam į didžiąją svetainę pažiūrėt naujo piano, kurį mes nupirkom vakar. Einam. Kaip tik atidarėm duris čia laukė viskas bursys su gėlių vainiku. Čia moteris ir dukrelė, čia brolienė su duktere ir žentu ir visi, kurie buvo žiurinėti farmos ir dar daug kitų. Ir visi šaukia: "surprais, surprais" kaip susitarė.

Tik tada musų Pivaronas suprato kad čia jam buvo sutaisyta surpyzas jo žmonelei susitarus su daugeliu kitų.

Ant žemutinių lubų buvo pataisyta puiki vakarienė, kur galėjo but 120 žmonių. Užkandus gerai J. Grajauckas perskaitė telegramas nuo Chicagos Sandariečių, nuo brolio Dominiko ir nuo J. Lovich and family ir pasveikinimo laišką nuo J. Miliaus iš Chicagos. Taip pat kalba bursys vietinių draugų ir visi linkėja sulaukti ilgų metų ir darbuotis kaip lig šiol darbuosis. Pats Pivaronas taip susigraudino netikėtu įvykiu, kad beveik negalėjo nė kalbėt. Jis padėkavojo savo draugams už dovanas, minkštą poilsio krėslą ir gražią lempą ir pareišė, kad jis dar nemanąs silsėtis, nes yra daugelis darbų, kuriuos reikalinga dirbt dėl musų tautos ir visuomenės labo.

P-nios Grajauckienės iniciatyva buvo padarytas p. P. Pivarono paveikslas ant kurio antrosios pusės pasirašė visi tų sukakusių dalyviai, dėl atminties. Taigi linkėtina p. Pivaronui ir jo šeimai kuo geriausio pasisekimo ir kad jis sulauktų dar 50 metų savo pavyzdingo gyvenimo.

Pittsburghietis.

PHILADELPHIA, PA.

Atydai Philadelphijos Lietuvių Draugijų Atstovų, Vilniaus Vadavimo Naudai, Pikniko Rengimo Reikalui.

Šiuomi pranešama, kad Vilniaus Vadavimo naudai pikniko rengimo reikalui Philadelphijos lietuvių draugijų atstovų konferencija įvyks pirmadienį, birželio 27 d., š. m. 8 val. vakare, Lietuvių Muzikaliao Namu Salėje, 2715-17 E. Allegheny Ave. Minėtos konferencijos svarbiausiu tikslu yra išrinkti oficialj pikniko rengimo komitetą, nustatyti pikniko programą ir aptarti kitus, čia nesuminėtus, pikniką liečiančius reikalus.

Todėl gerbiami draugijų, klybių ir kuopų atstovai visi yra kviečiami virš minėtoji konferencijoj buti pažymėtu laiku. Draugijos, kurios dar neišrinkote savo atstovus, tai prašomos išrinkti juos, o kurios draugijos jau nepaspašite išrinkti savo atstovus, pirm šios konferencijos, tai tu

draugijų pirmininkai yra kviečiami minėtoji konferencijoj dalyvauti.

Vilniaus Vadavimo Naudai Pikniko Rengimo laikinas Komitetas — Ant. Tvaranavičius, Ad. Garliauskas, St. Masickas.

SO. BOSTON, MASS.

Korespondentų apsilėidimas

Bent kokią žinutę iš So. Bostono laikraščiuose pamatyti yra didelė naujanybė. Atrodo, tartum kokia kolera korespondentai išmirė. Tai didelis apsilėidimas! Vyrų, užtenka miegoti!

Sandariečiai Rengiasi Seiman

Sandaros 1-mas apskritis Sandaros Seiman išrinko du delegatu: K. Viduną, iš Lawrence, ir p. Tumavičių, iš Jamaica Plain. Abu yra rimti ir sumanūs vyrai ir plačiai žinomi lietuvių visuomeniniam judėjime.

Sandaros 7 kp. So. Boston seiman išrinko K. J. Paulauską. Tikimės, jog bus ir daugiau delegatų iš Mass. valstijos. Nėra abejonės, jog šis Sandaros seimas bus gyvai įspudingas ir daug reikiantis Am. lietuvių gyvenime.

Didieji Piknikai

Mass. lietuvių įdomaudami laukia šių pagarsėjusių didelių piknikų, kurie įvyks sekančiais:

Sandaros 1-mo apskrício, Birželio 12 d. Tautiškam Parko, Metheun, Mass.

Gi Vose's Pavillion, Maynard, Mass. įvyks sekanti piknikai: Birželio 19 d. Gabijos ir Ausrelės Chorų.

Liepos 4 d. Sandaros 1-mo Apskrício.

Liepos 31 d. SLA. 2-ro Apskrício.

Rugpjūčio 28 d. Vaižbos Buto.

Rugsėjo 4 d. Pileičių Klybių.

Išleistuvės Lietuvon

Gegužės 25 d. Lietuvių Metodistų Zinyčioj įvyko iškilmingos išleistuvės Lietuvon kunigo B. F. Kubiliaus. Reikia pastebėti, kad p. Kubiliaus ir narių triusų Zinyčia jau turi apie 200 narių ir sparčiai nauji rašosi. Mat šiuo kryžio laiku p. Kubilius pasidaravo gauti atitinkamą paramą keliems šimtams lietuvių šeimynų, todėl lietuvių ir įvertina Zinyčios reikšmę. Kubilius mano Lietuvoje paviešėti porą mėnesių ir grįžti prie savo pareigų.

Gegužės 31 d. Sandariečiai savo kambary surengė išleistuvės Lietuvon pp. Apsiegams. Gerb. Apsiegi visomet buvo veiklys ir atsidavę lietuvių judėjime. Juodu mano Lietuvos įvairių apsigyventi. Sandariečiai ir Gabijiečiai linki jiems laimingos kelionės ir linksmo gyvenimo Lietuvoje, kurios laipui jie daug truso padėjo.

Mes liudime jų netekę.

K. P.

MONTREAL, CANADA

Vargingas lietuvių gyvenimas

Perskaitęs keliatą "Sandaros" numerį nepastebėjau jokių žinių apie Kanados lietuvių gyvenimą. Taigi aš pasistengsiu, nors trumpais bruožais, paliesti musų vientaučių gyvenimą šiame krašte. Daugelis lietuvių jaunuolių atvyko į Kanadą 1926 m., ieškoti sau laimės šioje "auksos šalyj".

Bet dauguma iš jų skaudžiai apsiylvė, nes atvažiavę į Kanadą jie greitai laiku praleido savo atsivežtus skatikus ir tuos, kuriuos kaip tik atvažiavę uždirdo, ir, atėjus šiai depresijai, jie daužosi pavieniais traukiniais po plačiąją Kanadą, ieškodami kokio nors darbo, bet niekur negali juo surasti. Daugelį jų užmuša traukiniai arba sužeidžia, daugelis patys save nušiuodo, o kiti jau baigia įplūti į desperaciją geresnių laikų belaukiant.

Kanadoj darbai dar vis nepradeda gerėti. Daugelis žmonių visai nedirba, o kurie dar tebedirba tai tik tris dienas į savaitę. Dirba daugiausiai vedusieji, nes į juos daugia domės kreipia Kanados valdžia. Lietuvių bedarbiais daugiausiai rupinasi lietuvių Parapijos klebonas, kun. Bobinas.

nas.

Jis išreikalauja iš valdžios pašalpos tiems bedarbiams, kurie tiki į jo skelbiamą religiją ir atlieka visas religias užduotis. Gi laisvesnių pažiūrų lietuviai nei nedrįsta kreiptis prie jo, kad išgauti iš valdžios kokią nors pagelbą, nes jis iš sakyklos pareišė, kad laisvamaniams jis netarnaus ir jeigu jie pas jį atsilankysią, tai jis juos iš namų išvarsias, nors jis pats tuos nelaimingus bedarbius nešelpia, bet padeda jiems išgauti pašalpą iš valdžios.

Čia gyvoja dvi draugystės: "Sunų ir Dukterų", pašalpinė draugystė ir A. L. D. L. D. ir neseniai susiorganizavęs Montrealo jaunimo choras. Kunigas tas visas tris draugystes vedina komunistiškomis.

Tos draugystės veikia gana silpnai, nes kuomet daugelis narių nedirba, tai sumažėja draugijų lėšos ir draugijos negali daug ko nuveikti. Čia randasi daugelis gerų ir patyrusių visuomenės veikėjų, bet kuomet jie neturi pastovaus darbo, kilnojasi iš vienos į vietą ir negali pasidaruoti savo tėvynės nei partijos labui, neįstengdami

tinkamai susiorganizuoti į pažangią organizaciją.

Ir taip ilgai, kaip mes buisime išsiblaškę ir neorganizuoti, mes nepagerinsime savo buvio ir neįstengsime pasitarnauti savo brangiai tėvynėi — Lietuvai.

Čia augę lietuvių jaunimas, ypatingai merginos, pritaria lietuviškam judėjimui ir lanko visus lietuvių parengimus. Tik iš Lietuvos atvykusios merginos yra truputį per išdidžios ir nenori lankyti lietuviškų parengimų.

A. Belgas.

Bylininkų Krizė

Kelmė. Priskyrus Kelmės teisimo nuovadą prie Šiaulių apygardos teismo, bylininkai "bėdavoja", kad jiems labai sunku bus važinėti į Šiaulius, net iki 70 klm. toluo ir sugaisti, su arkliais, 2 paras, ypač šiais sunkiais krizės metais. Bet visdėlto, turi vilties, kad gali buti, jog ir Šiaulių apygardos teismas ir civil. bylose malonės važinėti Kelmėn.

Rimtas klausimas. Nes ir sėjos laikas jau prasideda.

Garsinkitės

"S A N D A R O J E"

Tikriausias kiekvieno Lietuvis amerikiečio draugas

"TRIMITAS"

"TRIMITAS" eina iš Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo centro ir kas numeris paduoda naujausių žinių ir įvykių aprašymų, gildena įvairius svarbiausius gyvenimo reikalus.

"TRIMITAS" yra šie skyriai: 1) žanginiai ir kiti straipsniai apie einamojo gyvenimo dalykus, 2) pažymėtini pasaulio ir Lietuvos įvykiai, 3) krašto pažinimo, literatūros, sveikatos, ūkio, finansų straipsniai, kelionių ir kovų dėl Lietuvos nepriklausomybės aprašymai ir kit., 4) apysakos, eilėraščiai ir šiaip grožinės literatūros dalykai, 5) šalių reikalai ir gyvenimas, 6) Lietuvos karių ir savanorių kūrėjų gyvenimas, 7) Mazosios Lietuvos gyvenimas, 8) Okupuotos Lietuvos gyvenimas, 9) kaip gyvena lietuviai svetur — Europoj, Amerikoj, Afrikoj, Azijoj ir Australijoj, 10) įvairios skaitytųjų mintys ir nuomonės, 11) naujienos apie išradimus, mokslą ir kit., 12) žinios apie Lietuvos ūkį ir finansus, 13) įvairios pasaulio ir Lietuvos žinios, 14) sportas, 15) knygos ir raštai ir jų įvertinimas, 16) didelis juoku ir linksmų karikatūrų skyrius, 17) įvairios patarimai "TRIMITO" prenumeratoriams, 18) radio, 19) pranešimai, skelbimai ir kit.

"TRIMITAS" plačiausiai rašo apie musų Vilniaus ir skriaudžiamų brolių vilničių reikalus ir gina jų teises. Nemaža straipsnių ir minčių deda apie karą ir sausumos, jurių oro ginklavimosi dalykus. "TRIMITAS" kas savaitė eina 20 puslapių ir kas kartas naujais spalvotais viršelais su gražiu paveikslu. Turinį dedama Lietuvos ir pasaulio gyvenimo vaizdų — fotografijų.

"TRIMITO" kaina metams: \$1.00, Lietuvoje Lit. 8.- Susipažinti 1 egz. siunčiama nemokamai.

Išsirašes 1932 metams "TRIMITA", Broli Lietuvai, neapsivilsi. "TRIMITAS" Tave dėkingai lankys kas savaitė ir neš įvairias žinias iš Tavo tėvų žemės. "TRIMITAS" visų lietuvių laikraštis. Kas myli Lietuvą ir brangina kovas dėl Vilniaus, tas 1932 metams į savo namus "TRIMITA" pasikviečia. Skubėkite išsirašyti.

"TRIMITAS"

Kaunas,

Laisvės alėja 20.

K. ŠIDLAUSKO APTIEKA

Kurioje galima gauti visokių gyduolių ir įvairių šaknų.
Reikale kreipkitės:
373 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Lietuviškų Čėverykų Krautuvē

90 MILLBURY ST.
Worcester, Mass.
Viecas Čėvena, dabar parduoda visą tavorą atširai. Nori išparduoti viską kuogrečiausia. Prieinamos kainos.

Tel. Park 2240-4274-4381
PETER BROTHERS
COAL, WOOD & LUMBER
Geras Patarnavimas
161 WASHINGTON STREET
WORCESTER MASS.

BRONIS KONTRIM

Lietuviškas Constable, Real Estate, Insurance Broker ir Justice of the peace.
120 Marine Road, So. Boston, Mass
Tel. So. Boston 2483 - W.

P. J. AKUNEVICIUS

LIETUVIS GRABORIUS
SUTEIKIA GERIAUSI PASKUTINI PATARNAVIMA

Už pilną pagrabą galima apieiti su \$30 ir augščiau už didesniu, O už vaikus nuo \$20 ir augščiau. Patarnauja greitai ir pigiai.

OFISO IR GYVENIMO ANTRASAS:

250 Broadway
So. Boston, Mass.
Telephone So. Boston 4450

Seiminiai Sandaros Parengimai

PITTSBURGHE

Didelis Balius

Pėtnyčios Vakare, Birželio-June 17 dieną
L. M. D. SVETAINEJE

Muzikalinę programo dalį išpildys žymiausi Pittsburgho ir kitų miestų dainininkai-ės, tarp kurių bus Z. Vitaitienė ir daugelis kitų.

Prakalbos

Subatos Vakare, Birželio-June 18 dieną
L. M. D. SVETAINEJE

Kalbės geriausi Sandaros kalbėtojai.

Piknikas

Nedėlioj, Birželio-June 19 dieną
AMŠIEJAUS FARMŲJ, McKees Rocks, Pa.

Bus didelės kumštynės, išlaimėjimai ir prakalbos, kurias pasakys Sandaros Prez. Dr. A. Zimontas, "Sandaros" Red., M. Vaidyla ir Tėvynės Red. S. Vitaitis.

Kviečia visus KOMITETAS.

CHICAGOJE

Sandaros 4-to Apskričio Suvažiavimas

Birželio 8 d. Seređoj, 8 v. v., Sandaros svetainėje įvyks Sandaros 4-to apskričio suvažiavimas, į kurį esate kviečiami atsilankyti visi Chicagoje kuopų delegatai, valdybos ir šiaip veikėjai, nes šis susivažiavimas bus paskutinis prieš Seimą ir jame reikės apsvarstyti daugelį mūsų organizacijai svarbių dalykų.

A.L.T.S. 4-to apskr. Valdyba.

Ką Sako Adv. F. Bradčiulis Apie SLA. Seimo Teises

Pildomą Tarybą gali rinkti tik seimo delegatai

Adv. F. Bradčiulis

Mūsų spaudoj kilo ginčų kas ištikro renka SLA. Pildomą Tarybą — visuotini balsavimai ar pats seimas. Tam tikra grupė pradėjo naują agitaciją už tai, kad susivienijimo seimas, tik „patvirtina“, bet negali pareikšti savo pilnos, nepriklausomos galios.

Bešališkam šio klausimo nušvietimui „Sandaros“ reporteris atsilankė pas žinomą SLA. veikėją adv. F. Bradčiulį, kuris tur but geriausiai susipažinęs su šios organizacijos rinkimų tvarka.

Paklausus kas ištikro renka SLA. Pildomą Tarybą, adv. Bradčiulis atsakė:

Renka ne kas kitas, bet pats seimas. Delegatai turi teises perstatyti bile vieną geram stovį susivienijimo narį ir jeigu jis gautų 51 nuos. visų paduotų balsų, tai skaitysis išrinktu.

Mūsų čarteryje, 4 skyr. aiškiai pasakyta, jog rinkimai įvyksta seime:

That number of officers of said Alliance shall be seven (7) to wit: Supreme President, Supreme Vice-President, Supreme Secretary, Supreme Treasurer, Supreme Medical Examiner and two (2) Supreme Trustees, who are to be elected at a regular convention, each for the term of two (2) years. All the seven officers when so chosen and qualified shall form a Board of Directors, Manager, and the Supreme Board of the Alliance.

Čarteris, kaip žinome, yra pats gyvybės pamatas ir su juo negali apsilenkėti.

Kokios reikšmės tuomet turi pirmosios ir antrosios nominacijos?

— Tai tik savotiška pramoga, kaip balius ar piknikas. Jeigu visuotini balsavimai, ištikro rinkytų Pildomą Tarybą, tuomet daugumą valstijų uždraustų susivienijimui daryti biznį. Fraternalės organizacijos išsirenka savo viršininkus tik seimuose, nes politiškos agitacijos laike visuotinių balsavimų netik demoralizuoja narius, bet kenkia ir biznui.

Prie progos reikia pažymėti, jog p. Bradčiulis turi daug medžiagos patvirtinimui kas aukščiau pasakytą ir tik galima, kad del vietos stokos negalėjim plačiau išdėstyti šio klausimo. Tačiau jis žada apsilankyti seiman, jei ne kaip po delegatas, tai bent šiaip kaip svečias. — Rep.

Laisv. Kapų Reikale — Kupiškėje

Prie užbrizto tikslo, — vyrų pirmyn! Buvo pakvituo-ta, kad steigimui Laisv. Tautiškų Kapų Kupiškėje surinkta \$55.00.

Šiomis dienomis sekretorė Bendro Kupiškėnų klubo, p. D. Girdvainienė, pridavė aukš. p. Petro Balchuno iš Gindvilių kaimo \$1.00 Laisv. Tautiškų kapų fondui. Tai jau \$56.00.

Pasiūsta Kupiškėn \$50.00 ir kaip greit pripildysime šeštą dešimtį — nevilkinant bus pasiūsta.

Todel, mylimieji kupiškėnai, matote, kad truksta prieš šeštos dešimtinės dar \$4.00; argi neatsiras tarp jų, kurie tos \$4.00 suaukaus.

Zinokite, kad kaip greit prieisima prie užbaigos steigimo Laisv. Tautiškų kapų, taip greit sutvirtintomis bendromis jėgomis užbriztąjį Liaudies Namą steigime.

Tad pirma užbaigkim pradėtąjį darbą, tai yra steigim-kim Laisv. Tautiškias Kapines — Kupiškėje, — kad galėtų pasipalaidoti ir nebažnytiniai lietuviai.

Kviečiu talkon vyrus ir moteris.

D-ras A. L. Graičūnas,
3310 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.

SOUTH ENGLEWOOD

Trys Jaunimo Dailės choro nariai laimėjo lietuvių kalbos kontestą

Pereitas ketvirtadienis buvo paskutinė šio sezono diena Jaunimo Dailės choro pamokoms. Vadovaujamas p. C. Gaubio jis pasekmingai išgyvavo šiuos metus, nors blogi laikai, žinoma, ne trupučio nepagelebėjo.

Paprastoms ceremonijoms susirinko visi mažesnieji nariai. Padainavus, pakviesta kalbėti tėvų k-to atstovai p. nioš Drasutienė ir Pereckienė, kurios kvietė, kad vaikų atsilankytų ir sekančiais metais.

Pabaigoj paskelbta lietuvių kalbos kontestas. Pasirodė, jog pirmuosius tris prizus, kuriuos atnešė „Sandaros“ red. M. Vaidyla laimėjo šie: Elena Černauskaitė, Kristina Bitaitė ir Vytautas Pereckas. Šie jaunieji, matyt, dėjo daugiausia pastangų pramokti lietuviškai.

Užsibaigus formaliai programai buvo patiekta užkandžių, šokių ir žaidimų.

Reikia atiduoti kreditas tiems tėvams, kurie dirbo ir aukavo, kad palaikyti šią draugijėlę. — J.

Kovoja Su Komunistais

Komunistų šiuo metu atsiranda visur ir visur, išskyrus vien Sovietų Rusiją, su jais kovojama. Ne visur kovos budai yra vienodi.

Komunistų atsirado Centralinėje Amerikoje. Ten žmonės karštesnio budo ir jų kovos budai gana savotiški su komunistais. Centralinėje Amerikoje yra penkios mažos valstybėlės. Jos dabar tariasi savo tarpe išvežti komunistus į vieną salą, kurią joms netruksta, ir ten apgyvendinti juos, paliekant jiems visišką laisvę tvarkytis, kaip jie tik išmano. Tų valstybių valdymą priima toje saloje įtaisyti išmestiems komunistams gyvenamus namus, duoti jiems visokių irankių ir net maisto pragyvenimui per pirmus metus. Tos vyriausybės esančios tos nuomonės, kad tai bus gera komunistams pamoka, nes jie, dedamiesi varguomenės draugais, iš tikrųjų siekia tą varguomenę pavergti ir, atsisdėję ant jos sprando, savo gyvenimą gražiai įtaisyti, pastebėta ir tai, kad komunistai, bent jų vadai, vengia sunkaus juodo darbo ir, budami atskiroje saloje, vieni turės gi imtis to darbo, jei nepanorės badu mirti.

Tokį mėginimą buvo padariusi viena Amerikos respublika — Čili. Ji buvo išvežusi į vieną salą 300 geriausių komunistų ir juos palikusi juos tvarkytis, kaip nori. Po kelių mėnesių betgi pasirodė, kad saloje paliko vos pusė komunistų, kiti išbėgiojo; ir likusieji toli gražu nesitvarkė taip, kaip jie mokinė kitus. — „V. R.“

Sandariečių Draugiškas Išvažiavimas Gerai Pavyko

Pereitą sekmadienį Baušo ukėje įvyko vietos sandariečių draugiškas išvažiavimas. Diena pasitaikė labai graži ir publikos susirinko gan skaitlingai. Nors šokiams svetainė ir neperdidelė, vienok kaip tokios rūšies išvažiavimams, vieta yra gana gera: gražus kalnelis apaugęs gražiais medžiais ir krūmais, ir todėl atsilankiusieji smagiai praleido nedėldienį.

Šiame išvažiavime matėsi veik visi sandariečiai ir jų artimesni draugai. Tai buvo tikrai draugiškas išvažiavimas, kuriame vietos sandariečiai smagiai praleido laiką ir kuri davė centrui keliatą dešimčių pelno.

Butų pageidaujama, kad ir kitos Sandaros kuopos bei apskričiai rengtų jeigu ne didesnius parengimus-piknikus, tai bent draugiškus išvažiavimus, kuriuose galima tyru vasaros oro pakvėpuot, susitikt savo mylimus draugus ir tuo pačiu laiku įnešt daugiau gyvumo į mūsų organizaciją. M.

Lietuviškas „Hollywoodas“

Ziemos šalčiai jau praėjo ir ledai sutirpo. Medžiai, žolės pražydėjo, — Vasara atėjo.

„Hollywood“ gražiai išrodo, kvietkais apsodintas. Veja tiesiasi ant žemės, Gamtos sujudinta.

Štai žuvelės prude narsto, Tarp savęs burkuoja. Ir bitelės aplink skraido, Dajneles dainuoja.

Aldonutė kvietkus lieja, Valiutė sodina. O ponutė jas prižiuri, Dukterims vadina.

Štai praeivis žvilgsnį meta, — Kaip gražiai atrodo. Kas per vienos tos panelės,

Puošėjos šio sodo? Tai sesutės lietuviškas Dailiai išauklėtos. Grožė mylinčios mergaitės, Laimės pažadėtos.

Kaip yr' linksma, kaip yr' Buti jų draugioj. Hollywoodas pagarsėjęs Grožio karalioj.

Tokią laimę ne kiekvienas Zmogus gal turėti. Hollywoodo tarp gelėlių Gali pailsėti. — BM.

Apšvietiečių Vakarėlis

Pereito šeštadienio vakare, Sandaros svet. įvyko vietinės gražus „Apšvietos“ draugijos vakarėlis, kuriame, apart skandinaviškos muzikos, buvo ir gan gražus programėlis, kuris susidėjo iš šokių ir dainų. Pašoko solo: p-lės S. Aleksunaitė ir J. Aleksunaitė. Taipgi grupėmis Ruta Gay mergaitės: Al. Gulbinaitė, St. Šlikaitė, Al. Platkauskaitė ir N. Jurevičiūtė ir Jaunosios Birutės mergaitės: p-lės S. Petkunaitė, Ald. Vaišvilaitė ir J. Miščikiūtė. Dainavo solo ponia Schultz. Programos buvo gražus ir visi likosi patenkinti.

Šio vakarėlio tikslas: „Apšvietos“ draugioj yra įgyvendinta mada, kad narės išbuvusios 10 metų draugioj ir neėmusios pašalpos, buna apdovanojamos \$10.00 vertės dovanomis. Šiame vakarėlyje buvo suteikta net trims narėms dovanos, rodos, po \$10.00 auksu.

Lietuviai Amerikos Politikoje

Po visų ceremonijų, svečiai linksmynosi iki vėlumai nakties. Buvęs.

Jūs kalbėkit šiaip ar taip, o betgi šios šalies lietuvių piliečiui reikalinga dalyvauti politikoje ir naudotis tos politikos pasėkomis. Amerikos politinės partijos (bent republikonų ir demokratų) nėra įdėjinės partijos kaip kad jos esti Europoje. Amerikos partijos paremtos ant biznio išrovavimų ir, norėt ar ne, jos nesikeis ir visi dalyviai taip į tai turi žiūrėti. Taigi ir lietuvis, dalyvaujantis republikonų ar demokratų partijose, bus pasekmingesnis į partijas bizniškai žiurint ir veikiant.

O šiandien net vaikai žino, kad Amerikos politikoje dalyvaujanti piliečiai gauna daug geresnį atlyginimą negu fizinį darbą atliekantieji pramonių įstaigose. Pakartoju dar, kad jeigu jūs nedalyvaujate politikoje ir nesinaudo-site jos vaisiais, tai kas nors kitas pasinaudos ir taip Amerikos politinis gyvenimas vingiuos savo vaga.

Šiomis dienomis Morrison Hotelyj, Cameo rume, įvyko „Cook County Republicans Lyle“ grupės susirinkimas, kuriame ir iš lietuvių dalyvavo dakt. Brijunas, ponia Zolp, dakt. Normanth, Juozapavičia ir keli kiti. Teisėjas Lyle kontroliuoja viršaus 100,000 balsų Cook County, todėl reikia manyti, kad nuo jo grupės prigulės persvara vienon ar

sia, kad Lyle vadovaujamoji „Cook County Republican Party“ stovės už išvalymą republikonų partijos nuo sukčių kysininkų ir kitų nesvarbių elementų. Lietuviai republikonai gerai padarytų, kad jie imtų didesnį dalyvumą „Cook County Republican Party“.

11th ward Cook County Republican Party klubas yra tikrenybė ir jame dalyvauja geras būrelis veiklesnių lietuvių republikonų. Čia prašau skaitytojų nemišyti su Julius Link buvusiu klubu, nes Link yra pasitraukęs iš politikos ir šiuo laiku jis nieko bendro neturi su 11th ward Cook County Republican klubu. — Povelaitis.

Motinos Diena Klaipėdoj

Klaipėdos krašte iškilmingai pirmą kartą buvo atšvęsta motinos diena. Šventei vadovavo krašto gubernatoriaus žmona, ponia Merkienė. Per trumpą laiką visame krašte tos dienos paminėjimui. 12 buvo suorganizuoti komitetai didesnių salijų vakar buvo laikomoms paskaitos ir pagerbiamos motinos. Vidutiniškai, visose paminėjimo vietose dalyvavo apie 3.000 moterų. Vien tik Klaipėdoj susirinko apie 5 — 600 moterų. Pažymėtina, kad miesto ir krašto moterų į šventę atėjo pasipuošusios tautiniais rubais ir klaipeidietišms charakteringomis tautinėmis skaromis. P. Merkienė ir p. Simaitienė tą dieną lankė įvairias krašto vietas ir dalyvavo iškilminguose motinos dienos paminėjimuose. Ponia

Radviliškų sudėgė žmogus

Gegužės mėn. 1 d. Radviliškio mieste kilo gaisras per kurį sudėgė Liudeno ir Batytės gyvenamas namas, karvė ir kitas turtas. Be to, sudėgė Istrikaičio ir Tarbuno namas, Lučių tvartai ir daržinė — visi po vienu stogu ir klėtis su buvusiais joje javais. Gaisro metu gelbėdamas savo turimą sudėgė Tarbunas Pranas apie 55 mt. amž. Trabesiai apdrausti nebuvo. Nuostolių buvo padaryta apie 15.000 litų. Gaisro priežastis nežinoma. Į Radviliškį išvyko kriminalinės policijos valdininkas.

Plikagalvis Meilužis

— O mylimoji sakyk ką turiu daryt, kad sutiktum eit už mane? Mane nenugazdins jokios klutys. Išsakyk, viską išpildysiu.

— Labai malonu, jei taip tai liepk ant savo galvos plaukamų sudykgti, nes už plikio neteksiu.

DIDIS ISPARDAVIMAS

Mažiausios Kainos Chicagos Mieste

2-jų šmotų nauji tvirti ir gražūs Mohair Parlor Setai verti \$125.00 \$57.50 už .....

Gražaus Jacquard arba Tapestry Parlor Setai \$39.50 dabar

7-nių šmotų valgomojo kambario setas, vertas \$95, dabar už \$49.50

7-nių šmotų valgomojo kambario setai, verti \$29.50 ai iki \$65, dabar tik

Šis 3-jų šmotų miegamo kambario setas \$49.50 vertas \$120, dabar

3-jų šmotų miegamo kambario setai, verti \$90 \$33.00 vertas \$120, dabar

Ir tukstančiai daugiau panašių bargeių. Laukia Jumis dabar

PEOPLES FURNITURE CO.

4177-83 Archer Ave. Lafayette 3171

2536-40 W. 63rd St. Hemlock 8400

DIDELIS SANDAROS CENTRO

PIKNIKAS

Ned., Liep-July 17, 1932

Justice Park Darže

Justice Park, Ill.

— BUS —

Penki Dideli Išlaimejimai

1. Radio, 2. Elgin Rankinis Laikrodėlis, 3. Elektrikinė Lempa, 4. Gintariniai Karoliai, 5. Didelis Vestuvių Keksas.

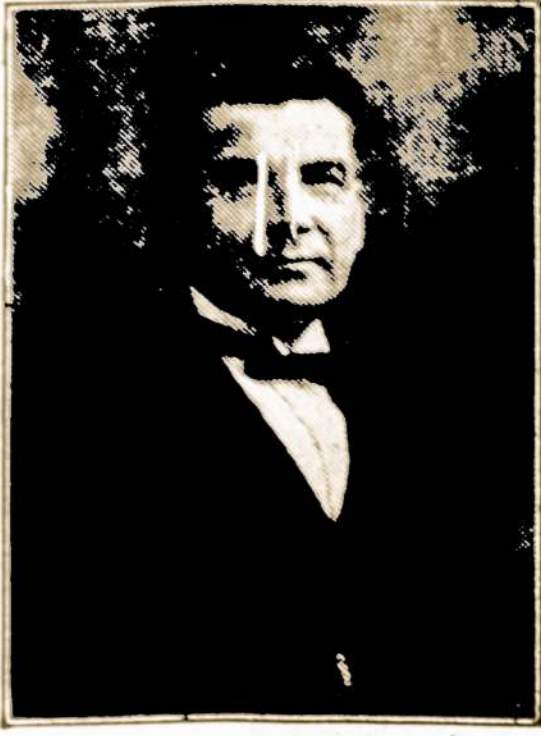
Taipgi bus gražus muzikališkas programos, įvairus žaidimai ir šokiai prie geros muzikos.

Tikietų kaina tik 25c.; Perkant iš anksto, jie geri del įėjimo į daržą.

Kviečia visus Komitetas

Chicagoje

Biznio Paslaptys

Juozas Elijošius-Elias

Tankiai mums tenka susidurti su daugeliu reikalų, kurie nėra toki, koki turėtų būti. Bet užtai niekas kitas nėra kultas, kaip tik mes patys. Reikiama mes nemokame dalykus taip tvarkyti, kad jie pasuktų gyvenimo vairą laimingesnėn pusėn. Tas mums ir tenka pavadinti gyvenimo arba biznio paslaptys, kurias mes tankiai pamatome po laikui — pervėlai. Bet kurie permato tas paslaptis laiku, mes matome teigiamus rezultatus.

Vieną, ir gal didžiausią, pamoką mes turime iš šių dienų depresijos. Kas ją permato ankščiau, tas dalinai apsisaugojo, o kas negalėjo to pastebėti, šiandieną kenčia daug skaudžiau. Ir kaip įrodymui, mes norime paimti vieną mums lietuviams gerai žinomą ir lietuvių vedamą firmą — Universal State Banką, kurios prezidentu yra p. Juozas J. Elijošius-Elias.

Dar geresniais laikais mums nekarta teko girdėti išmintėnėjimų, neva negavusių lietuviškoje įstaigoje patenkimo patarnavimo; buk ki tuose bankuose budavo galima gauti didesnius morgičius ir t. Tiesa, iš šono žiūrint ir neturint gilesnio supratimo apie biznio, ypatingai bankinio paslaptis, kartais, žmogus, visai pamanydavai. Bet toliau permatančių šioj srity žmonių, savo biznio vairą pakreipė į kitą pusę ir šiandieną mums tenka atmainyti savo nuomonę ir suteikti pagarbos tiems biznieriams. Ir vieną iš tokių biznierių šiandieną mes turime savo tarpe, ypatoje poną Juozą J. Elijošius.

Kuomet nejudinamoji nuosavybė buvo iškilus iki aukščiausio laipsnio, p. Elijošius suprato, kad taip visuomet buti negalės ir jis rimtai rengėsi katastrofingai nuosavybių kritimą sutikti. Jis teikdamas paskolas-morgičius ant nejudinamų nuosavybių buvo labai atsargus; jis kreipė didžiausios domės į daromas paskolas ant nuosavybių ir lygiai taip rūpinosi, kad žmonių sudėti pinigai ant taupymo sąskaitos būtų kuopilniausiai apsaugoti. Na, tas tai ir sudarė stiprų fundamentą jojo vedamai įstaigai — Universal State Bankui. Šiais depresijos laikais lietuvių labai daug nukentėjo netekdami savo nuosavybių bei laikiusiųjų kituose bankuose savo pinigų. Bet tie lietuvių, kurie laikė savo pinigų Universal State Banke ir kurie pirkto morgičius per jį arba gavo paskolas, jie džiaugiasi ir ramiai laukia geresnių laikų. Na, ir žinoma, yra dėkingi šio banko vedėjui. Tuom pačiu, ir visiems lietuviams yra malonu, kad lietuviška įstaig-

ga stipriai laikosi ir kovoja su aplinkybėmis. Butų gerai, kad mes turėtume panašiu biznio žinovų, kokių yra ponas Elijošius, ir kitose biznio srityse. Tuomet, mes lietuvių galėtume žengti spartesniu žingsniu pirmyn ir sekmingiau galėtume konkuruoti su kitais.

Pasiklausius Gražaus Radio Programo

Po poros dienų švenčių, kuomet dauguma visuomenės jaučiasi pavargę po lankymo kapinių, piknikų ir ilgų kelionių, tai praėjo antradienio vakarė daugumai labai buvo malonu pasilikti savo namuose, pasilsėti ir pasiklausyti gražaus lietuvių radio programo, kuris pastangoms ir lėšoms Peoples Furniture Kompanijos,ėjo iš stoties W. G. E. S.

Labai malonu buvo girdėti dainuojant duete ponias E. Benaitienę ir O. Juozaitienę. Taipgi įdomio klausytojus balsai dar, rodos, pirmą sykį girdėti per radio, tai panelė V. Užnaraitė ir ponas A. Stumbris. Jie tikrai gražiai ir harmoningai sudainavo keletą gražių dainelių. Prieto, nors ir transkripcijos budu, bet žavėjo klausytojus dainos mūsų žymių dainininkų kaip: K. Petrauskas, J. Butėnas ir K. Kriaučiūnas. O kad neužmigus, besiklausant malonių balsų, tai buvo graži ir rinktiną muziką, naudojant kalbos ir nurodymai, kas viskas suteikė didį malonumą ramiai praleisti antradienio vakarą. Todėl ačiū jums, šių programų laidėjai, Peoples Furniture Kompanija.

— Dainos Sunus.

Dundulienės Artistų Grupė Rengia Naktinį Pikniką

M. Dundulienės artistų grupė rengia linksmą naktinį pikniką, kuris įvyks Birželio 4 d., Dambrausko farmoje, Willow Springs, Ill.

Sprendžiant iš p-nios Dundulienės ir jos artistų rupestingų rengimosi, šis piknikas turėtų būti vienas iš linksmiausių ir įdomiausių šio sezono parengimų, nes p. Dambrausko farma randasi labai gražioje apilinkėj ir prie jos galima privažiuoti netik automobiliais, bet ir gatvekarais.

Siame piknike bus daugelis patraukiančių dalykų kaip tai: proga išlaimėti gražias dovanas, pažeisti ir pašokti moderniškus lietuvių šokius, ir pakvėpuoti tyru oru bei paromansuoti prisidengiant mėnulio šviesa.

Taigi kviečiu visus, senus ir jaunus atsilankyti ant šio pikniko ir smagiai laiką praleisti.

Dr. Raymond-Rymavičius Chicagoj

Siomis dienomis Chicagoj vieši jaunas filologijos daktaras Juozas Raymond-Rymavičius. Jis yra apsisotojės pas savo pusbroį Dr. S. Naikėlij.

Dr. Raymond-Rymavičius gimęs ir augęs New Haven, Conn. Jis baigė Yale universitetą su laipsniu B. A. ir Princeton universitetą, kuriame profesoriauja žymus filo-

logas, lietuvių geras draugas ir kalbos žinovas prof. Bendersis, įgydamas filologijos daktaro laipsnį.

Nors Dr. Raymond-Rymavičius yra čia gimęs ir augęs, bet jis rimtai domisi lietuviškuoju gyvenimu Amerikoje ir Lietuvoje. Jojo pastangomis neperšeniai tapo suorganizuota Conn. valstijos lietuvių profesionalai ir aukštesniųjų mokyklų studentai. Jis jau porą kartų yra aplankęs Lietuvą ir mokinišias nekuriuose Lietuvos mokyklose ir turi pažinties su kai kuriais lietuvišiais filologais. Dabar, gavęs stipendiją, jis vėliai rengiasi vykkti Lietuvos tolimesnėm studijom filologijos srityje. Bet pirm išvykimo Lietuvos, jis pasistengė aplankyti visas didesnes lietuvių kolonijas ir pasimatyti bei pasikalbėti su lietuvių studentija. Tuo pačiu tikslu jis aplankė ir Chicagoją.

Pereito antradienio vakarą, vietos lietuvių studentų draugijė (Lithuanian University Club) pagerbimui bei susipažinimui su jaunu lietuviu filologu, turėjo draugišką vakarėlį, Universal klube, kuriame dalyvavo skaitlingas būrelis studentų ir draugų. Pažymėtina yra tas, kad nors susirinkusieji buvo čia gimiai jaunuoliai, bet visos kalbos ir žaislai buvo atlikti lietuviškai. Kiek plačiau kalbėjo Dr. Raymond-Rymavičius, p. A. Vaivada ir kiti. Ištikrųjų tenka mūsų studentiją pasveikinti. Anot nekurių žmonių išsireiškimo — pas mūsų studentus yra daugiau lietuviškumo, negu pas nekurius Lietuvos aukštesnių valdininkus.

Taigi mes norime nuo savęs palinkėti jaunam filologui daug laimės ir pasisekimo link jojo užbrizto tikslo. Nes, rodos, pirmą amerikietį jaunuolį, su tokiomis kilniais tikslais ir dideliu pasišventimu dirbti lietuvių tautai mes turime.

— B. Matas.

Ekonomija

Vieną kartą dirbant smulkių daiktų krautuvėj (grocery) buvo toks atsitikimas: Į tą krautuvę atsilankydamo viduramžis vyras gražiai pasirėdęs, kuris atėidavo pirkti vien tik kiaušinių, ir pasiprašė kad jam pavelytų išsirinkti, nes jisai pageidaujais juody vištų dėtus kiaušinius. Jam tas buvo pavelyta, kadangi ir kiti dirbantįs darbininkai negalėjo atskirti juody vištų kiaušinių nuo baltų vištų kiaušinių. Ta procedūra tęsės kelitai savaitių. Jisai pats pasirinkdamo kiaušinius pagal savo pageidavimą. Vieną dieną paėmė žingeidumas kada jau

Reikalinga Tuojaus Vyrų

Turi turėti gerą reputaciją, su mažu kapitalu prisidėti prie COOPERATIVE ASSOCIATION, kurią kuria CARLISLE PARRY STERILIZER, Inc., ir apsigyventi arti New York miesto; Statybos darbininkai, malioriai, popieruotojai, ukių darbininkai, paprastai darbininkai ir tt. PASTOVUS DARBAS, GEROS ALGOS ir ĮRENGTI NAMAI su nedideliais žemės plotais; gera proga geriems ir pastovieims žmonėms. — Atsišaukite ar kreipkitės laišku, pridedami dviejų centų pašto ženklelį del platesnių žinių j

LAW FIRM, DUDLEY KOHLER

30 Irving Place, Desk Nr. L-37,
NEW YORK, N. Y.

H. Brooksmith, geriausias Indiano, universiteto bėgikas, kaip tik sumušęs tolimo bėgimo rekordą.

jis priėjo prie kiaušinių, sumaniau pašpiegavoti. Lyg nieko nemanydamo užėjau už baro ir su dideliu žingeidumu tėjimiau, ir pamačiau, kaip jisai su didžiausiu atsargumu skyrė kuo didžiausius kiaušinius, kurie buvo dėžėj. Tai tokia ekonomija.

Garsinkites "SANDARAJE"

Phone: Vincennes 1199

Parsiduoda Bungalow

Už Pusę Kainos

Parsiduoda 6 kambarių bungalow, 25x60 pėdų, stipriai pastatytas, murinis, su dviem maudymosi kambariais ir naujaisiais įrengimais.

Taipgi garadžius, 40x20, su 50 pėdų frontu. Klauskite: 9055 So. Normal Ave. Chicago, Ill.

Tel. Yards 5563

Pigiai Dirbame

Išvalome Catch-Basins ir Sures už \$1.50
Sutaisome prakurčius stogus už \$1.50
Pataisome kaminus už \$2.00 ir daugiau

Taisome muro sienas, pentuojame ir dekoruojame.
Clark ir Sunus
3724 Normal Ave.

Pranešimas

Tėvynės Myletojų Draugystės knygos randasi 3236 So. Halsted St., Chicago, Ill., parsiduoda prieinamomis kainomis.

Jeigu kas norėtų pirkti kokių nors šios draugystės išleisčių knygų, kreipkitės viršminetu antrašu ir jums bus tinkamai patarnauta be jokio atlyginimo.

T. M. D. Knygius.

Gilus potvynio pėdsakai

Kaltinėnai. Tauragės apskr. Šių metų pavasarį Kaltinėnuose paliko didelių žymių. Miesto pakrašty vanduo sugadino Medvėgali g-vę, išgrauda

Phone Victory 6219

CHARLES VASKIS

Bendra apdrauda gyvybės, nelaimės, sveikatos, ugnies tornado ir t.t.

Taipgi apdraudžiu namus, stiklus, automobilius, rakanodus ir t.t.
3123 So. Union Ave., Chicago.

MES PERKAME SENĄ AUKSĄ

Mokame pilną cash vertę už seną auksą, platinum ir sulaužytas brangmenis.

A. R. JUNIEVICZ

3317 So. Halsted St., Chicago

PAUKOSIU 8 savaites vartotas privatiskus name rakandus. Francuzisk seklykes setas \$50; silkuotas francuziskas Oriental kauras, taipgi American Oriental \$22; riešuto miegamasis setas su Venecijos veidrodziu \$60; gražus itališkas išdrožinėtas valgomasis setas \$65, vertas \$375; 5 smotų odos sėdyne pusryčių setas \$15; Coxwell kėdė \$15; elektrinis slavėjais \$10. Parduosiu atskirai ar visus 4 kambarius už \$237. Taipgi Grand Piano, radio ir t.t. Užmokėsiu už perkraustymą. 5258 Washington Blvd., į šiaurę nuo Madison, telefonas Austin 3838.

MUZIKOS MOKYKLA

Duodu piano lekcijas prieinamomis sąlygomis ir reikalui esant, — atvažiuoju į namus. Deliai platesnių informacijų kreipkitės pas

VERA STRADOMSKAITĖ

3357 So. Morgan St.

Tel. Yards 6120.

BAGDONAS BROS.

Mes perkrausom rakandus ir Pianus Chicagoj arba į tolimus miestus — mūsų darbas užtikrintas.

PRISTATOM ANGLIS

Taipgi mes pristatom anglis nužeminta kaina ant kiekvieno pareikalavimo j bile dalį miesto. Kreipkitės pas mus j ofisą:

3244 So. Halsted St.,

Tel. Calumet 3399

Res. 828 W. 34th Place

Tel. Yards 3408

Urba Flower Shoppe

Phone Boulevard 2035
"Sveikinkit su Gėlemis"

Skintos Gėlės, Augalai, Vestuvėms Bukietai.

Specializuojame laidotuviams Gėlemis.

3324 So. Auburn Ave.

GRABORIAI

Simpatiškas — Mandagus — Geresnis už kitų Patarnavimas

J. F. Eudeikis Komp.

PAGRABŲ VEDEJAI

Didysis Ofisas

4605-07 S. Hermitage Ave.

Tel. Yards 1741 ir 1742

SKYRIUS

4447 South Fairfield Avenue

Tel. Lafayette 0727

SKYRIUS

1410 S. 49th Ct., Cicero, Ill.

Tel. Cicero 3794

SKYRIUS

3201 Auburn Avenue

Tel. Boulevard 3201

Tel Yards 1138

Stanley P. Mažeika

LIETUVIS GRABORIUS

Automobilius galima gauti visokiems reikalams.

3319 Auburn Av., Chicago

mas vietomis iki 1,5 mtr. griovius. Tuoj už miestelio, klebono žemėj, vandens išplauta apie 200 mtr. kelio. Griovio gilumas siekia iki 3 metrų ir atrodo kaip nemažos upės vaga.

S. D. Lachavicz & Son

LIETUVIS GRABORIUS IR BALSAMUOTOJAS

Patarnauju laidotuviams kuopiglausiai. Reikale meldžiu atsiskaityti, o mano darbu busite užganėdinti.

2314 West 23rd Place

Tel. Roosevelt 2515 ir 2516

SKYRIUS

1439 So. 49th Court, Cicero, Ill.

Telephone Cicero 5927

ADVOKATAI

Tel. Central 6166

CHAS. A. PEPPER

LIETUVIS ADVOKATAS

10 North Clark St., Room 1206

Namuose, 3117 S. Union Ave.

Res. Tel. Victory 2213

JOSEPH J GRISH

Lietuvis Advokatas

4631 So. Ashland Ave.

Tel. Boulevard 2800

Rez. 6515 So. Rockwell St.

Rel. Republic 9723

A. A. SLAKIS

ADVOKATAS

Mieste Ofisas 77 W. Washington St.

Room 905 Tel. Central 2978

Valandos: 9 ryto iki 4 po pietų

Vakaris: Utarn., Ktv., ir Subatoj — 6 iki 9 val.

4145 Archer Avenue

Tel. Lafayette 7337

Namų Tel. Hyde Park 3395

K. GUGIS

ADVOKATAS

Miesto Ofisas

127 N. Dearborn St., Room 1111

Telefonas Central 4411

Valandos: nuo 9 ryto iki 4 po pietų

GYVENIMO VIETA

3323 So. Halsted St.

Tel. Boulevard 1210

Val.: nuo 6 iki 8 val. kiekvieną vakarą, išskyrus ketvetais.

Nedėliomis nuo 9 iki 12 v. ryto

A. A. OLIS

ADVOKATAS

100 N. La Salle St., Room 2221

Telephone Randolph 0332

Val.: nuo 9 ryto iki 6 v. vak.

3241 South Halsted Street

Telephone Victory 0562

7-9 vak. apart Panedėlio, Seredos ir Pėtnyčios

DAKTARAI

Ofiso ir Rezidencijos

Tel. Boulevard 5913

DR. BERTASH

756 West 35th St.

(kampus 35-tos ir S. Halsted St.)

Ofiso valandos:

nuo 1 iki 3, nuo 6:30 iki 8:30

Nedėliomis pagal sutartį

Tel. CENTRAL 7079

B. G. Lambrakis M. D.

Gydytojas ir Chirurgas

Ausy, Nosies, Gerklės Specialistas

Buvs 5 metus Vienos ir dabar Illinois Universitete profesorium.

Rez. Tel. Longbeach 9453

Valandos: nuo 1 iki 4 ir pagal sutartį.

Room 1447-49 Pittsfield Bldg. 55 E. Washington St. Chicago

Dr. Karl Nurkat

(NURKAITIS)

Akiniai pritaikomi mokliškų budu

2437 W. 69th Street

Tel. Grovehill 2242

Phone Hemlock 2061

DR. C. K. KLAUGA

DENTISTAS

2420 W. Marquette Road

Naujo ofiso valandos:

Antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais nuo 9 ryto iki 9 vak.

karo. Senas ofisas 1821 Halsted St.

Val.: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 9:30 ryto iki 8 val. vak.

Tel. Republic 2256—Hemlock 2016

DR. K. DRANGELIS

DENTISTAS

2403 West 63rd Street

Kampus 63rd ir Western Ave.

Dr Suzan A. Slakis

Specialistė Moterų ir Vaikų Ligy

4145 Archer Ave.

Val.: nuo 1 iki 12 ryto; 4 iki 6 popiet

Seredomis ir nedėliomis pagal Susitarimą

Ofiso Tel. Lafayette 7337

Rez. Tel. Hyde Park 3395

DR. S. BIEZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2201 West 22nd Street

(Cor. Leavitt St.)

Val.: nuo 1 iki 3 ir nuo 7 iki 8 v. v. Ned. ir Seredomis pagal sutartį.

Rez.: 6628 S. Richmond St.

Tel. Republic 7868

DR. P. Z. ZALATORIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Ofiso Valandos:

10:30 iki 12 v. rytajis

1 iki 3 val po pietų

6 iki 9 val vakarais.

Sekmdieniais: 9 iki 12 v. rytajis

Ofiso Ofisas: